

Tematisks pārskats

STEIDZAMĪBAS PREJUDICIĀLĀ NOLĒMUMA TIESVEDĪBA UN PAĀTRINĀTĀ TIESVEDĪBA

Lai nodrošinātu ātrāku to lietu izskatīšanu, kam tas ir nepieciešams, Eiropas Savienības Tiesas Statūtu ¹ 23.^a pantā ir noteikts:

“Reglamentā var paredzēt paātrinātu procedūru un – attiecībā uz lūgumiem sniegt prejudiciālus nolēmumus attiecībā uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu – steidzamības procedūru.

Tādās procedūrās procesuālo rakstu vai rakstisku apsvērumu iesniegšanai var paredzēt īsāku termiņu nekā 23. pantā noteiktais un, atkāpjoties no 20. panta ceturtās daļas, atteikties no ģenerālvokāta secinājumiem.

Turklāt steidzamības procedūrā var paredzēt ierobežot to, kuri no 23. pantā minētajiem lietas dalībniekiem un citām ieinteresētajām personām var iesniegt procesuālus rakstus vai rakstiskus apsvērumus, un īpaši steidzamos gadījumos var atteikties no tiesvedības rakstiskās daļas.”

Paātrinātā tiesvedība pastāv kopš 2000. gada, un pašlaik tā ir reglamentēta, pirmkārt, Tiesas Reglamenta ² 105. un nākamajos pantos – attiecībā uz lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu un, otrkārt, minētā Reglamenta 133. un nākamajos pantos – attiecībā uz tiešajām prasībām ³.

1 Lūgumiem pievienotā Protokola (Nr. 3) par Eiropas Savienības Tiesas statūtiem konsolidētā redakcija ar grozījumiem.

2 Tiesas Reglaments, 2012. gada 25. septembris (OV 2012, L 265, 1. lpp.), ar grozījumiem, kas izdarīti 2013. gada 18. jūnijā (OV 2013, L 173, 65. lpp.), 2016. gada 19. jūlijā (OV 2016, L 217, 69. lpp.) un 2019. gada 9. aprīlī (OV 2019, L 111, 73. lpp.).

3 Šajā ziņā ir jānorāda, ka Vispārējās tiesas Reglamenta, 2015. gada 4. marts (OV 2015, L 105, 1. lpp.), 151. pantā arī ir paredzēta iespēja izskatīt lietu paātrinātā tiesvedībā, “ņemot vērā īpašo steidzamību un lietas apstākļus”.

Proti, paātrinātā tiesvedība var tikt piemērota neatkarīgi no tiesvedības veida, ja, ņemot vērā lietas apstākļus, tā ir jāizskata īsā termiņā⁴.

Pieteikumu piemērot paātrināto tiesvedību, ja tiek iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu, iesniedz iesniedzējtiesa un, ja prasība tiek celta tieši, – prasītājs vai atbildētājs. Tiesas priekšsēdētājs lēmumu pieņem pēc tiesneša referenta, ģenerāladvokāta un attiecīgā gadījumā tiesvedības pretējās puses uzklaušanās. Izņēmuma kārtā Tiesas priekšsēdētājs var nolemt piemērot paātrināto tiesvedību arī pēc savas ierosmes. Līdz 2019. gada janvārim Tiesas priekšsēdētājs attiecībā uz ikvienu pieteikumu par lietas izskatīšanu paātrinātā tiesvedībā, pieņēma lēmumu, izdodot rīkojumu. Tomēr šī prakse vairs netiek izmantota, un kopš 2019. gada februāra pieņemšanas vai atteikuma iemesli īsumā tiek minēti lēmumā par tiesvedības izbeigšanu.

Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība ir nesenāka, jo tā tika izveidota 2008. gadā, reaģējot uz Savienības un Tiesas kompetenču paplašināšanu brīvības, drošības un tiesiskuma telpas jomā. Proti, ņemot vērā šīs jomas īpaši sensitīvo raksturu, šķita, ka ir jāievieš īpaša izņēmuma procedūra, kas vajadzības gadījumā ļautu aizsargāt attiecīgās intereses. Tādējādi atšķirībā no paātrinātās tiesvedības, kas var tikt īstenota visās Savienības tiesību jomās un visu veidu tiesvedībās, steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, kura reglamentēta Reglamenta 107. un nākamajos pantos, ir paredzēta lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu, kuros aplūkoti jautājumi par jomām, kas minētas Līguma par Eiropas Savienības darbību (LESD) trešās daļas V sadaļā un attiecas uz brīvības, drošības un tiesiskuma telpu.

Lēmumu apmierināt vai neapmierināt iesniedzējtiesas pieteikumu par lietas izskatīšanu steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā pieņem palāta, kuru šajā nolūkā ir norīkojusi Tiesa, un tam nav jābūt motivētam. Tomēr gadījumā, ja pieteikums par steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedības piemērošanu ir pieņemts, Tiesa, lemjot par lietu pēc būtības, bieži apkopo iesniedzējtiesas argumentus, kas ir bijuši pamatā šīs tiesvedības piemērošanai. Turklāt, ja iesniedzējtiesa neiesniedz pieteikumu par steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedības piemērošanu, taču šī tiesvedība sākotnēji šķiet piemērojama, Tiesas priekšsēdētājs var vērsties kompetentajā palātā, lai tā izvērtētu nepieciešamību izskatīt lietu steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedībā, kura tādā gadījumā var tikt piemērota pēc savas ierosmes.

Vēl ir jānorāda, ka tiesību aktos, kuros reglamentēta paātrinātā tiesvedība un steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība, nav detalizēti precizēti apstākļi, kādos šīs tiesvedības būtu piemērojamas. Šajā ziņā vienīgi LESD 267. panta ceturtajā daļā ir tieši minēta situācija, kas prasa, lai Tiesa lietu izlemtu “ar minimālu kavēšanos”, proti, ja prejudiciālais jautājums ir radies lietā, kas attiecas uz apcietinājumā esošu personu. Tā kā nav papildu norāžu, šī tematiskā pārskata mērķis ir iepazīstināt ar lietām, kuras atspoguļo Tiesas īstenoto procesuālo kārtību un ļauj izprast iemeslus, kuri var pamatot steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedības vai paātrinātās tiesvedības piemērošanu.

4 Vārdi “ārkārtīgi steidzami”, uz kuriem bija atsauce agrākajā Reglamenta redakcijā, jaunajā Tiesas Reglamenta redakcijā ir aizstāti ar vārdiem “īsā termiņā”.

I. Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība

1. Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedības piemērošanas joma

2008. gada 22. februāra rīkojums Kozłowski (C-66/08, nav publicēts, EU:C:2008:116)⁵

Šajā lietā, kas tika iesniegta 2008. gada februārī, *Oberlandesgericht Stuttgart* (Štutgartes Augstākā tiesa, Vācija) lūdza Tiesu lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedību (SPNT), pamatojoties uz to, ka prasītāja pamatlietā apcietinājumam Vācijas teritorijā drīzumā bija jābeidzas un ka turklāt viņš varētu tikt priekšlaicīgi atbrīvots.

Tiesas priekšsēdētājs norādīja, ka tie Reglamenta panti, kuros ir paredzēta SPNT, ko iesniedzējtiesa tālredzīgi lūdza piemērot, stāsies spēkā tikai 2008. gada 1. martā. Tādēļ, tā kā šī lieta bija celta pirms šā datuma, tai nevarēja tikt piemērota SPNT. Tomēr Tiesas priekšsēdētājs nolēma, ka, ņemot vērā sadarbības garu starp valstu tiesām un Tiesu, SPNT pieteikums būtu jāinterpretē kā vērsts uz būtisku šīs lietas izskatīšanas ilguma samazinājumu un būtu uzskatāms par pieteikumu paātrinātajai prejudiciālā nolēmuma tiesvedībai (PPNT)⁶ (6.–8. punkts).

2014. gada 6. maija rīkojums G. (C-181/14, EU:C:2014:740)

Šajā lietā Vācijā bija uzsākts kriminālprocess pret personu, kas bija pārdevusi augu maisījumus, kas satur sintezētos kanabinoīdus. Lietas faktisko apstākļu norises laikā (no 2010. līdz 2011. gadam) uz šīm vielām neattiecās Vācijas Likums par narkotiskajām vielām⁷, līdz ar to *Landgericht Itzehoe* (Icheho apgabaltiesa, Vācija) piemēroja tiesību aktus par zāļu tirdzniecību⁸, ar kuriem bija transponēta Direktīva 2001/83⁹. Tādējādi tā uzskatīja, ka šo preču pārdošana ir uzskatāma par nedrošu zāļu laišanas tirgū pārkāpumu, un līdz ar to attiecīgajai personai piesprieda brīvības atņemšanas sodu.

Bundesgerichtshof (Federālā Augstākā tiesa, Vācija), kurā tika celta *Revision* (pārskatīšanas) sūdzība, uzskatīja, ka pamatlietas risinājums ir atkarīgs no tā, vai strīdīgās preces faktiski varēja tikt kvalificētas kā "zāles" Direktīvas 2001/83 izpratnē. Tādēļ tā Tiesai uzdeva jautājumus par šo aspektu. Turklāt tā lūdza piemērot SPNT, norādot, ka, ja Tiesa atbildētu, ka šīs preces nav zāles, attiecīgā persona nevarētu tikt saukta pie kriminālatbildības šajā lietā un tādējādi tās apcietināšana būtu bijusi nelikumīga.

5 [2008. gada 17. jūlija spriedums, Kozłowski \(C-66/08, EU:C:2008:437\)](#) tika aplūkots 2008. gada ziņojumā, 55. lpp.

6 Skat. tālāk šī tematiskā pārskata II daļas "Paātrinātā tiesvedība" rubriku "1.1. Interpretācijas jomas, kas ir lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets, raksturs un sensibilitāte".

7 *Betäubungsmittelgesetz* (Likums par narkotiskajām vielām).

8 *Gesetz zur Änderung arzneimittelrechtlicher und anderer Vorschriften* (Likums par zāļu tirdzniecību), 2009. gada 17. jūlijs (*BGBI.* 2009 I, 1990. lpp.).

9 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2001/83/EK (2001. gada 6. novembris) par Kopienas kodeksu, kas attiecas uz cilvēkiem paredzētām zālēm (OV 2001, L 311, 67. lpp.).

Tiesa nolēma, ka SPNT nav jāpiemēro, jo Direktīva 2001/83 ir pieņemta, pamatojoties uz EKL 95. pantu, kurš tagad ir kļuvis par LESD 114. pantu, kas ietilpst LESD trešās daļas VII sadaļā. Taču SPNT ir paredzēta tikai tiem lūgumiem sniegt prejudiciālu nolēmumu, kuros ir uzdots viens vai vairāki jautājumi attiecībā uz jomām, kas minētas LESD trešās daļas V sadaļā (8. punkts). Tomēr Tiesas priekšsēdētājs pēc savas ierosmes nolēma šai lietai piemērot PPNT¹⁰.

2. Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedības piemērošanu pamatojoši iemesli

2.1. Vecāku un bērnu attiecību pasliktināšanās risks

[2010. gada 22. decembra spriedums Aguirre Zarraga \(C-491/10 PPU, EU:C:2010:828\)](#)

Šajā lietā Spānijas pilsonis un Vācijas pilsoņe, kuri ir mazas meitenītes vecāki, uzsāka laulības šķiršanas procesu Spānijā, kas bija ģimenes pastāvīgā dzīvesvieta. Šajā saistībā viņu meitas ekskluzīvās aizgādības tiesības provizoriski tika piešķirtas tēvam, jo viņš vislabāk varot bērnam nodrošināt ģimenes vides saglabāšanu, jo māte bija paziņojusi par savu vēlmi kopā ar savu jauno partneri pārcelties uz Vāciju. Tomēr, pavadījis vasaru jaunajā mātes dzīvesvietā Vācijā, bērns Spānijā vairs neatgriezās. Līdz ar to vecāki uzsāka vairākas tiesvedības gan Spānijā, gan Vācijā, kuru mērķis bija attiecīgi bērna atpakaļatdošana uz Spāniju, Spānijas nolēmumu atzīšana un izpilde Vācijā un galīgu aizgādības tiesību piešķiršana.

Šajā kontekstā *Oberlandesgericht Celle* (Federālās zemes augstākā tiesa Cellē, Vācija) uzdeva Tiesai vairākus jautājumus par Regulas Nr. 2201/2003¹¹ 42. panta "Bērna atpakaļatdošana" interpretāciju.

Tiesa pēc savas ierosmes nolēma šai lietai piemērot SPNT. Šajā ziņā tā atgādināja, ka lēmuma pieņemšanas steidzamību bērna aizvešanas gadījumos tā atzīst tostarp tad, ja bērna šķiršana no vecāka, kuram iepriekš, pat ja tikai provizoriski, ir piešķirtas aizgādības tiesības, draud pasliktināt viņu savstarpējās attiecības vai arī kaitēt šīm attiecībām un rada psiholoģiska kaitējuma izraisīšanas risku (39. punkts). Piemērojot šo judikatūru šajā lietā, Tiesa norādīja, ka konkrētais bērns no tēva ir šķirts jau vairāk nekā divus gadus un attāluma, kā arī vecāku saspīlēto attiecību dēļ ir nopietns un konkrēts risks, ka meitai ar tēvu nebūs nekādas saskarsmes visas iesniedzējtiesā notiekošās tiesvedības laikā. Tiesa uzskata, ka šādos apstākļos parastas tiesvedības izmantošana var būtiski vai pat neatgriezeniski kaitēt tēva un meitas attiecībām, kā arī vēl vairāk apdraudēt viņas integrēšanos ģimenes un sociālajā vidē gadījumā, ja viņa galu galā atgrieztos Spānijā (40. punkts).

¹⁰ Skat. tālāk šī tematiskā pārskata II daļas "Paātrinātā tiesvedība" rubriku "1.2. Juridiskās nenoteiktības, kas ir lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets, īpašais smagums".

¹¹ Padomes Regula (EK) Nr. 2201/2003 (2003. gada 27. novembris) par jurisdikciju un spriedumu atzīšanu un izpildi laulības lietās un lietās par vecāku atbildību un par Regulas (EK) Nr. 1347/2000 atcelšanu (OV 2003, L 338, 1. lpp.).

[2010. gada 22. decembra spriedums Mercredi \(C-497/10 PPU, EU:C:2010:829\)](#)

Strīds pamatlietā bija starp Lielbritānijas pilsoni un Francijas pilsoni saistībā ar viņu meitas aizgādību. Šajā lietā, lai gan bērns bija divus mēnešus vecs, māte ar bērnu bija pametusi Apvienoto Karalisti, kas bija bērna pastāvīgā dzīvesvieta, lai dotos uz Reinjonas salu (Francija), iepriekš par to neinformējot tēvu. Tomēr šī aizvešana bija likumīga, jo tajā laikā aizgādības tiesības bija vienīgi mātei. Pēc tam vecāki Apvienotajā Karalistē un Francijā bija uzsākuši tiesvedības, lai it īpaši piešķirtu vecāku atbildību un noteiktu bērna pastāvīgo dzīvesvietu. Šajā ziņā, lai gan Francijas tiesa par šiem jautājumiem bija lēmusi par labu mātei, *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Apelācijas tiesa (Anglija un Velsa) (Civillietu departaments), Apvienotā Karaliste) uzskatīja, ka ir jānosaka tiesa, kurai ir piekritība saskaņā ar Savienības tiesībām, un tas nozīmēja, ka Tiesai bija jāsniedz skaidrojums par Regulas Nr. 2201/2003 8. un 10. pantā paredzētajiem kritērijiem, kas ļauj noteikt bērna pastāvīgo dzīvesvietu.

Tādēļ šī tiesa nosūtīja Tiesai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu un arī lūdza piemērot SPNT. Tās pamatojumam tā norādīja, ka, iekams nav noteikta tiesa, kurai ir piekritība, nevar tikt izskatītas šā bērna tēva iesniegtās prasības izdot rīkojumu, ar kuru viņam tiktu atļauts uzturēt attiecības ar savu bērnu. Tiesa nolēma piemērot SPNT, uzsverot, ka šī lieta attiecas uz vienu gadu un četrus mēnešus vecu bērnu, kurš no tēva ir nošķirts ilgāk nekā gadu. Tiesa uzskatīja, ka – tā kā bērns ir tādā vecumā, kurš ir īpaši nozīmīgs viņa attīstībai, šīs situācijas paildzināšana, kurai turklāt ir raksturīgs ievērojams attālums starp tēva dzīvesvietu un bērna dzīvesvietu, varētu būtiski kaitēt šī bērna turpmākām attiecībām ar viņa tēvu (39. punkts).

[2012. gada 26. aprīļa spriedums Health Service Executive \(C-92/12 PPU, EU:C:2012:255\)](#)¹²

Šajā lietā *High Court* (Augstā tiesa, Īrija), kurā vērsās iestāde, kas ir atbildīga par valsts aprūpē esošiem bērniem Īrijā, izdeva rīkojumu par bērna, kuram ir Īrijas pilsonība, ievietošanu slēgtā tipa aprūpes iestādē Apvienotajā Karalistē, kas ir mātes dzīvesvietas valsts. Proti, veselības aprūpes speciālisti uzskatīja, ka Īrijā nav nevienas iestādes, kas varētu apmierināt šā bērna īpašās vajadzības aizsardzības nolūkā.

Tā kā *High Court* (Augstā tiesa) bija jālemj par bērna turpmāku uzturēšanos attiecīgajā iestādē, tā uzdeva Tiesai jautājumu, vai tās pieņemtais nolēmums ietilpst Regulas Nr. 2201/2003 piemērošanas jomā un vai pirms tā izpildes dalībvalstī, kurai izteikts lūgums, tas ir jāatzīst un jāpasludina par izpildāmu šajā dalībvalstī.

Šī tiesa arī lūdza piemērot SPNT, un Tiesa šo lūgumu apmierināja. Šajā saistībā iesniedzējtiesa uzsvēra, pirmkārt, ka bērns pret savu gribu aizsardzības nolūkos ir ievietots slēgtā aprūpes iestādē. Otrkārt, tā uzsvēra, ka tās pašas piekritība ir atkarīga no Regulas Nr. 2201/2003 piemērojamības pamatlietā un līdz ar to arī no atbildes uz prejudiciālajiem jautājumiem. Turklāt, atbildot uz Tiesas lūgumu¹³ sniegt sīkākus paskaidrojumus, iesniedzējtiesa norādīja, ka bērna situācija turklāt ir tāda, ka ir jāveic steidzami pasākumi. Proti, bērns drīz kļūs pilngadīgs, un tas ir brīdis, kad viņš vairs nebūs iesniedzējtiesas jurisdikcijā. Turklāt viņa stāvoklis prasa, lai viņš

¹² Šis spriedums tika aplūkots 2012. gada ziņojumā, 26. un 27. lpp.

¹³ Lūgums, kas izteikts, pamatojoties uz Tiesas Reglamenta 104. panta 5. punktu (jaunajā redakcijā pēc 2012. gada 25. septembra – šā Reglamenta 101. panta 1. punkts).

Īslaicīgi tiktu ievietots slēgta tipa iestādē un lai tiktu īstenota strukturētas un pieaugošas brīvības programma, kā rezultātā viņš varētu tikt ievietots kādā ģimenē Anglijā (49. punkts).

[2018. gada 10. aprīļa rīkojums CV \(C-85/18 PPU, EU:C:2018:220\)](#)

Strīds pamatlietā norisinājās starp diviem Portugālē dzīvojošiem Rumānijas pilsoņiem par viņu bērna dzīvesvietas un uzturlīdzekļu noteikšanu. Pēc pāra šķiršanās un mātes aiziešanas no kopīgās dzīvesvietas bērns palika dzīvot pie tēva. Tomēr pēc tam, kad māte bija iesniegusi prasību par bērna aizgādības tiesību iegūšanu, tēvs aizceļoja uz Rumāniju, aizvedot sev līdzi bērnu. Rumānijas tiesas, kurās bija vērsusies māte, kurai tikmēr bija piešķirta pagaidu aizgādība, bija izdevušas rīkojumu par bērna atgriešanos Portugālē viņa aizvešanas prettiesiskā rakstura dēļ. Neraugoties uz to, tēvs arī cēla prasību *Judecătoria Oradea* (Oradjas pirmās instances tiesa, Rumānija) noteikt bērna dzīvesvietu Rumānijā un piespriest bērna mātei maksāt uzturlīdzekļus.

Šī pēdējā minētā tiesa norādīja, ka tai vispirms ir jālemj par mātes izvirzīto iebildi par jurisdikcijas neesamību šajā tiesvedībā un ka šajā saistībā ir jāsaņem Tiesas precizējumi par jēdzienu "pastāvīgā dzīvesvieta", kas minēts Regulas Nr. 2201/2003 8. panta 1. punktā.

Tiesa pēc savas ierosmes nolēma šim prejudiciālajam nolēmumam piemērot SPNT. Šajā ziņā Tiesa atgādināja, ka tā atzīst lēmumu pieņemšanas steidzamību situācijās, kad ir aizvests bērns, it īpaši, ja bērna šķiršanās ar vienu no vecākiem rada risku pasliktināt viņu esošās vai turpmākās attiecības un var radīt neatgriezenisku kaitējumu (30. punkts). Piemērojot šo judikatūru šai lietai, Tiesa norādīja, ka minētais bērns, kuram ir septiņi gadi, jau gandrīz divus gadus dzīvo ar savu tēvu Rumānijā un ir šķirts no mātes, kura dzīvo Portugālē un ar kuru viņš sazinās tikai pa tālruni reizi mēnesī. Tiesa uzskatīja, ka šādos apstākļos un ņemot vērā, ka minētais bērns ir savai attīstībai ļoti nozīmīgā vecumā, esošās situācijas turpināšanās varētu nopietni, pat neatgriezeniski kaitēt viņa attiecībām ar māti. Turklāt, tā kā minētā bērna sociālā un ģimenes integrācija ir jau diezgan nostiprinājusies viņa pašreizējās dzīvesvietas valstī, šīs situācijas turpināšanās varētu vēl vairāk pasliktināt viņa integrāciju, ja viņš, iespējams, atgrieztos Portugālē (31. un 32. punkts).

2.2. Brīvības atņemšana

[2009. gada 30. novembra spriedums \(virspalāta\) Kadzoev \(C-357/09 PPU, EU:C:2009:741\)](#)

Bulgārijas iestādes aizturēja personu, kurai nebija personu apliecinošu dokumentu un kas apgalvoja, ka esot dzimusi Čečenijā, un ievietoja viņu ārzemnieku pagaidu izmitināšanas centrā, gaidot, kamēr tiks veikts attiecībā uz šo personu noteiktais izraidīšanas pasākums. Tomēr, lai šo pasākumu varētu izpildīt, bija jāsaņem dokumenti, kas viņam ļautu ceļot ārvalstīs. Pēc trim gadiem šie dokumenti joprojām nebija saņemti. Turklāt ieinteresētā persona bija iesniegusi pieteikumus piešķirt patvērumu, kā arī lūgumus aizstāt aizturēšanas pasākumu ar mazāk stingru pasākumu, kuri visi tika noraidīti.

Šajā kontekstā pārvaldes, kas ir atbildīga par minēto izmitināšanas centru, direktors vērsās *Administrativen sad Sofia-grad* (Sofijas Administratīvā tiesa, Bulgārija), lai tā pēc savas iniciatīvas lemtu par turpmāko rīcību saistībā ar šo aizturēšanu. Šī tiesa norādīja, pirmkārt, ka pirms

grozījumiem Bulgārijas Likumā par ārzemniekiem¹⁴, kas tika izdarīti, lai transponētu Direktīvu 2008/115¹⁵, aizturēšanas laiks pagaidu izmitināšanas centrā nebija ierobežots. Otrkārt, tā konstatēja, ka pirms šiem grozījumiem nebija paredzēti nekādi pārejas noteikumi situācijās, kurās tika pieņemti aizturēšanas lēmumi. Līdz ar to tā nolēma uzdot Tiesai jautājumu par Direktīvas 2008/115 15. panta 4.–6. punkta interpretāciju.

Iesniedzējtiesa arī lūdza piemērot SPNT, norādot, ka šajā lietā pastāv jautājums par to, vai ieinteresēto personu ir jāturpina aizturēt vai tā ir jāatbrīvo. Šajā ziņā, ja tiktu atzīts, ka attiecībā uz minēto personu nav "pamatota iemesla izraidīšanai" Direktīvas 2008/115 15. panta 4. punkta izpratnē, tad saskaņā ar šo normu būtu jāizdod rīkojums par nekavējošu tās atbrīvošanu (29. un 32. punkts). Ņemot vērā iepriekš minēto, Tiesa nolēma apmierināt lūgumu piemērot SPNT.

[2016. gada 17. marta spriedums Mirza \(C-695/15 PPU, EU:C:2016:188\)](#)¹⁶

Pakistānas pilsonis no Serbijas bija ieceļojis Ungārijas teritorijā un šajā dalībvalstī iesniedza pirmo starptautiskās aizsardzības pieteikumu. Tomēr, tā kā šis pilsonis bija atstājis uzturēšanās vietu, kuru Ungārijas iestādes tam bija noteikušas, viņa pieteikuma izskatīšana, pamatojoties uz to, ka viņš to bija netieši atsaucis, tika izbeigta. Vēlāk viņš tika aizturēts Čehijas Republikā, un pēc Čehijas Republikas iestāžu lūguma Ungārija viņu uzņēma atpakaļ saskaņā ar Regulā Nr. 604/2013¹⁷ (turpmāk tekstā – "Dublinas III regula") paredzēto procedūru. Tad ieinteresētā persona iesniedza otro starptautiskās aizsardzības pieteikumu Ungārijā un tika aizturēta tā izskatīšanas procedūras ietvaros. Šis pieteikums tika noraidīts kā nepieņemams, jo šajā lietā Serbija bija jākvalificē kā droša trešā valsts. Līdz ar to attiecībā uz šo pilsoni tika noteikti atgriešanās un izraidīšanas pasākumi.

Šādos apstākļos *Debreceni közigazgatási és munkaügyi bíróság* (Debrecenas Administratīvā un darba lietu tiesa, Ungārija), kurā tika pārsūdzēts lēmums noraidīt otro starptautiskās aizsardzības pieteikumu, nolēma uzdot Tiesai jautājumus par apstākļiem, kādos dalībvalsts var paredzēt pieteikuma iesniedzēja nosūtīšanu uz drošu trešo valsti saskaņā ar Dublinas III regulas 3. panta 3. punktu, neveicot viņa pieteikuma analīzi pēc būtības.

Šī tiesa arī lūdza piemērot SPNT, uzsverot, ka līdz 2016. gada janvārim ieinteresētajai personai bija piemērots aizturēšanas pasākums. Turklāt iesniedzējtiesa, atbildot uz Tiesas jautājumu, norādīja, ka minētā pasākuma piemērošana tikusi pagarināta līdz galīga lēmuma pieņemšanai par ieinteresētās personas starptautiskās aizsardzības pieteikumu vai līdz 2016. gada 1. martam, ja līdz šim datumam šāds lēmums netiks pieņemts. Tomēr no iesniedzējtiesas sniegtās informācijas izrietēja, ka pēc 2016. gada 1. marta aizturēšanas pasākums varētu atkal tikt pagarināts uz sešdesmit dienām, nepārsniedzot sešu mēnešu kopējo aizturēšanas laiku.

14 Bulgārijas Republikas Likums par ārzemniekiem (1998. gada DV Nr. 153), ar grozījumiem, kas izdarīti 2009. gada 15. maijā (2009. gada DV Nr. 36).

15 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2008/115/EK (2008. gada 16. decembris) par kopīgiem standartiem un procedūram dalībvalstīs attiecībā uz to trešo valstu valstspiederīgo atgriešanu, kas dalībvalstī uzturas nelikumīgi (OV 2008, L 348, 98. lpp.).

16 Šis spriedums tika aplūkots 2016. gada ziņojumā, 37. lpp.

17 Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. 604/2013 (2013. gada 26. jūnijs), ar ko paredz kritērijus un mehānismus, lai noteiktu dalībvalsti, kura ir atbildīga par trešās valsts valstspiederīgā vai bezvalstnieka starptautiskās aizsardzības pieteikuma izskatīšanu, kas iesniegts kādā no dalībvalstīm (OV 2013, L 180, 31. lpp.).

Tiesa atgādināja tās judikatūru, saskaņā ar kuru ir jāņem vērā apstākļi, ka attiecīgajai personai ir atņemta brīvība un ka tās turēšana apcietinājumā ir atkarīga no pamatlietas atrisinājuma. Turklāt tā uzsvēra, ka minētās personas situācija ir vērtējama tāda, kāda tā ir datumā, kad tiek izskatīts pieteikums par SPNT piemērošanu lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu (34. punkts). Piemērojot šo judikatūru šajā lietā, Tiesa norādīja, ka šajā gadījumā kritēriji ir izpildīti. Ieinteresētās personas turēšana apcietinājumā ir atkarīga no šīs pamatlietas iznākuma, kuras priekšmets ir tās starptautiskās aizsardzības pieteikuma noraidījuma likumība (35. punkts). Līdz ar to Tiesa apmierināja lūgumu piemērot SPNT.

[2016. gada 1. jūnija spriedums Bob-Dogi \(C-241/15, EU:C:2016:385\)](#)¹⁸

Ungārijas tiesa izdeva Eiropas apcietināšanas orderi attiecībā uz Rumānijas pilsoni, lai uzsāktu kriminālvajāšanu. Tad attiecīgā persona tika aizturēta Rumānijā un nogādāta *Curtea de Apel Cluj* (Klužas apelācijas tiesa, Rumānija), kurai bija jālemj par iespējamu pirmstiesas apcietinājuma piemērošanu tai un nodošanu Ungārijas tiesu iestādēm. Šajā kontekstā minētā tiesa izdeva rīkojumu šo personu nekavējoties atbrīvot, tomēr piemērojot tiesas uzraudzības pasākumu.

Šī tiesa, šauboties par Pamatlēmuma 2002/584¹⁹ 8. panta 1. punkta c) apakšpunkta interpretāciju un, precīzāk, par iepriekš izsniegta un no Eiropas apcietināšanas ordera atšķirīga valsts apcietināšanas ordera neesamības sekām, nolēma vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu.

Tā arī lūdza piemērot SPNT, uzsverot, ka, lai gan ieinteresētā persona šobrīd neatrodas ieslodzījumā, tai tomēr ir piemērota tiesas uzraudzība, kas ir personas brīvību ierobežojošs pasākums. Tiesa nolēma, ka šādos apstākļos šis lūgums nav jāapmierina. Tomēr Tiesas priekšsēdētājs, piemērojot Reglamenta 53. panta 3. punktu, lietai noteica prioritāru izskatīšanu (27.–29. punkts).

[2018. gada 25. jūlija spriedums \(virspalāta\) Minister for Justice and Equality \(Tiesu sistēmas nepilnības\) \(C-216/18 PPU, EU:C:2018:586\)](#)²⁰

Pēc tam, kad Polijas tiesas bija izsniegušas vairākus Eiropas apcietināšanas orderus, persona, uz kuru attiecās šie orderi, tika aizturēta Īrijā un ievietota apcietinājumā, līdz tiks pieņemts lēmums par tās nodošanu minētajām tiesu iestādēm. Tādēļ tā tika nogādāta *High Court* (Augstā tiesa, Īrija), kur tā informēja šo tiesu, ka nepiekrīt savai nodošanai, jo tā pakļaušot viņu faktiskam riskam, ka, ņemot vērā nesenās Polijas tiesu sistēmas likumdošanas reformas, tiks liegta piekļuve tiesiskās aizsardzības līdzekļiem.

Šajā kontekstā *High Court* (Augstā tiesa) radās šaubas par šo likumdošanas reformu sekām, kuru dēļ Komisija 2017. gada 20. decembrī bija pieņēmusi pamatotu priekšlikumu, aicinot Padomi, pamatojoties uz LES 7. panta 1. punktu, konstatēt, ka pastāv droša varbūtība, ka Polijas

18 Šis spriedums tika aplūkots 2016. gada ziņojumā, 45. un 46. lpp.

19 Padomes pamatlēmums 2002/584/TI (2002. gada 13. jūnijs) par Eiropas apcietināšanas orderi un par nodošanas procedūram starp dalībvalstīm – atsevišķu dalībvalstu paziņojumi, pieņemot pamatlēmumu (OV 2002, L 190, 1. lpp.), kas grozīts ar Padomes Pamatlēmumu 2009/299/TI (2009. gada 26. februāris) (OV 2009, L 81, 24. lpp.).

20 Šis spriedums tika aplūkots 2018. gada ziņojumā, 69. un 70. lpp.

Republika nopietni pārkāpj tiesiskumu²¹. Līdz ar to tā uzdeva Tiesai vairākus jautājumus par to, kā izpildes iestādei būtu jārikojas saskaņā ar Pamatlēmuma 2002/584 1. panta 3. punktu, ja pastāv faktiskais risks, ka tiks pārkāptas tiesības vērsties neatkarīgā tiesā, jo pastāv sistēmiskas vai vispārējas nepilnības saistībā ar tiesu varas neatkarību izsniegšanas dalībvalstī.

Šī tiesa arī lūdza lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot SPNT, un Tiesa šo lūgumu apmierināja. Attiecībā uz steidzamības kritēriju Tiesa atgādināja savu pastāvīgo judikatūru šajā jomā pirms tās piemērošanas šajā lietā. Šajā ziņā tā uzsvēra, ka ieinteresētā persona atrodas apcietinājumā un turpmāka atrašanās apcietinājumā ir atkarīga no pamatlietas risinājuma, jo brīvības atņemšanas pasākums tika noteikts, izpildot Eiropas apcietināšanas orderus (29. un 30. punkts).

[2019. gada 12. februāra spriedums TC \(C-492/18 PPU, EU:C:2019:108\)](#)

Pamatojoties uz Eiropas apcietināšanas orderi, ko bija izsniegušas Apvienotās Karalistes kompetentās iestādes, Lielbritānijas pilsonis tika aizturēts Nīderlandē un ievietots apcietinājumā. No šā datuma sākās Pamatlēmuma 2002/584 17. panta 3. punktā paredzētais sešdesmit dienu termiņš, kurā bija jāpieņem lēmums par Eiropas apcietināšanas ordera izpildi. Neilgi pirms šā termiņa beigām *rechtbank Amsterdam* (Amsterdams tiesa, Nīderlande) nolēma to pagarināt par trīsdesmit dienām atbilstoši minētā pamatlēmuma 17. panta 4. punktam, kā arī paturēt attiecīgo personu apcietinājumā. Tomēr vēlāk šī tiesa apturēja tiesvedību uz nenoteiktu laiku, gaidot Tiesas atbildi uz lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, kas bija iesniegts lietā RO (C-327/18 PPU)²². Vienlaikus, lai gan pēc aizturēšanas bija pagājušas deviņdesmit dienas, Lielbritānijas pilsonis lūdza piemērot apcietinājuma apturēšanu.

Šajā kontekstā *rechtbank Amsterdam* (Amsterdams tiesa) apsvēra jautājumu par attiecīgās personas paturēšanu apcietinājumā, ņemot vērā Pamatlēmumu 2002/584 un Eiropas Savienības Pamattiesību hartas (turpmāk tekstā – "Harta") 6. pantu, kurā ir paredzētas tiesības uz brīvību un drošību. Proti, saskaņā ar apstrīdēto valsts tiesisko regulējumu²³ šāda persona ir jāatbrīvo, ja ir pagājušas deviņdesmit dienas kopš šīs personas aizturēšanas. Tomēr šis tiesiskais regulējums tika interpretēts kā tāds, kas ļauj turpināt apcietinājuma piemērošanu, līdz izpildes tiesu iestāde nolemj vai nu vērsties Tiesā ar lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu, vai arī gaidīt atbildi uz šādu citas izpildes tiesu iestādes iesniegtu lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Proti, abos gadījumos deviņdesmit dienu termiņš ir jāuzskata par apturētu.

Rechtbank Amsterdam (Amsterdams tiesa) lūdza prejudiciālajam nolēmumam piemērot SPNT, norādot, ka ieinteresētā persona atrodas apcietinājumā Nīderlandē, pamatojoties vienīgi uz Eiropas apcietināšanas orderi, un ka tā nevar lemt par lūgumu apturēt šo pasākumu, iekams Tiesa nav lēmusi par minēto nolēmumu. Tiesa atgādināja savu pastāvīgo judikatūru, saskaņā ar kuru ir jāņem vērā, ka attiecīgajai personai ir atņemta brīvība un ka tās paturēšana apcietinājumā ir atkarīga no strīda atrisinājuma pamatlietā, tās situāciju vērtējot tādu, kāda tā ir datumā, kad

21 Komisijas pamatots priekšlikums (2017. gada 20. decembris) saskaņā ar Līguma par Eiropas Savienību 7. panta 1. punktu par tiesiskumu Polijā (COM(2017) 835 final).

22 Šajā lietā tika pasludināts [spriedums, 2018. gada 19. septembris, RO \(C-327/18 PPU, EU:C:2018:733\)](#).

23 *Overleveringswet* (Likums par nodošanu) (Stb. 2004, Nr. 195).

tiek izskatīts pieteikums par SPNT piemērošanu prejudiciālajam nolēmumam. Šajā gadījumā Tiesa uzskatīja, ka kritēriji ir izpildīti, un tāpēc nolēma piemērot SPNT (30. un 31. punkts).

Tomēr vēlāk *rechtbank Amsterdam* (Amsterdamas tiesa) informēja Tiesu, ka tā, izvirzot nosacījumus, ir izdevusi rīkojumu apturēt attiecīgo apcietinājumu līdz brīdim, kad tiks pieņemts lēmums par attiecīgās personas nodošanu Apvienotajai Karalistei. Proti, atbilstoši tās aprēķiniem deviņdesmit dienu termiņš bija beidzies, pat ņemot vērā laikposmu, kurā šis termiņš bija apturēts. Šādos apstākļos Tiesa uzskatīja, ka steidzamība ir atcelta un ka līdz ar to lietu vairs nav jāturpina izskatīt, piemērojot SPNT.

2.3. Pamattiesību apdraudējuma risks

[2017. gada 16. februāra spriedums C. K. u.c. \(C-578/16 PPU, EU:C:2017:127\)](#)

Šajā lietā Sīrijas pilsones un Ēģiptes pilsonis bija ieceļojuši Eiropas Savienības teritorijā ar vīzu, ko bija izsniegusi Horvātijas Republika, un pēc tam iesniedza patvēruma pieteikumus Slovēnijas Republikā. Tad Slovēnijas iestādes nosūtīja Horvātijas iestādēm pieteikumu šīs personas uzņemt, jo Horvātijas Republika atbilstoši Dublinas III regulai bija atbildīga par viņu pieteikumu izskatīšanu. Horvātijas Republika šo lūgumu apmierināja. Tomēr, tā kā Sīrijas valstspiederīgā bija grūtniecības stāvoklī, pārsūtīšana uz Horvātiju bija jāatliek līdz bērna piedzimšanai. Pēc tam ieinteresētās personas iebilda pret šo pārsūtīšanu, pirmkārt, atsaucoties uz to, ka tai būtu negatīvas sekas attiecībā uz Sīrijas valstspiederīgās veselības stāvokli, kas varot ietekmēt arī jaundzimušā bērna labklājību, un, otrkārt, uz faktu, ka viņi Horvātijā ir cietuši no rasistiska rakstura izteikumiem un vardarbības. Vispirms pārsūtīšanas lēmums pirmajā instancē tika atcelts, tad *Vrhovno sodišče* (Augstākā tiesa, Slovēnija) šo lēmumu no jauna apstiprināja apelācijas instancē. Tomēr *Ustavno sodišče* (Konstitucionālā tiesa, Slovēnija), kurā vērsās ieinteresētās personas, atcēla minētās tiesas spriedumu un pēc tam nosūtīja lietu tai atpakaļ.

Šajā kontekstā *Vrhovno sodišče* (Augstākā tiesa) lūdza Tiesai sniegt precīzāku informāciju par Dublinas III regulas 17. pantā paredzēto diskrecionāro klauzulu, kas izņēmuma kārtā ļauj dalībvalstij izskatīt tai iesniegto starptautiskās aizsardzības pieteikumu, pat ja saskaņā ar minētajā regulā noteiktajiem kritērijiem šāda izskatīšana nav tās pienākums.

Iesniedzējtiesa arī lūdza piemērot SPNT, norādot, ka, ņemot vērā Sīrijas valstspiederīgās veselības stāvokli, jautājums par viņas statusu būtu jānokārto pēc iespējas ātrāk. Šajā ziņā Tiesa uzskatīja, ka nevar tikt izslēgta iespēja, ka prasītāji pamatlietā tiks pārsūtīti uz Horvātiju pirms parastās prejudiciāla nolēmuma tiesvedības beigām. Proti, pēc iesniedzējtiesai adresētā lūguma²⁴ sniegt paskaidrojumus šī tiesa norādīja, ka, lai gan pirmajā instancē tā ir izdevusi rīkojumu pēc šo personu lūguma apturēt viņu pārsūtīšanas lēmuma izpildi, nekāds tiesas pasākums neaptur šā lēmuma izpildi pašreizējā valsts tiesvedības stadijā (49. un 50. punkts). Līdz ar to Tiesa apmierināja lūgumu piemērot SPNT.

24 Lūgums, kas izteikts, pamatojoties uz Tiesas Reglamenta 101. panta 1. punktu.

[2017. gada 7. marta spriedums \(virspalāta\) X un X \(C-638/16 PPU, EU:C:2017:173\)](#)²⁵

Laulātie, kas ir Sīrijas pilsoņi, un viņu trīs bērni, kas dzīvo Sīrijā, Beļģijas vēstniecībā Libānā iesniedza pieteikumus vīzu izsniegšanai humānu apsvērumu dēļ, pamatojoties uz Regulas Nr. 810/2009²⁶ (dēvēta par "Vīzu kodeksu") 25. panta 1. punkta a) apakšpunktu, pēc tam atgriežoties Sīrijā. Šo pieteikumu mērķis bija iegūt vīzas ar ierobežotu teritoriālo derīgumu, lai ģimene varētu pamest Sīriju un vēlāk iesniegt patvēruma pieteikumu Beļģijā. Prasītāji uzsvēra, ka vienu no viņiem bija nolaupījusi teroristu grupa, kas pēc tam bija viņu spīdzinājusi, beigu beigās atbrīvojot pret izpirkumu. Kopumā viņi īpaši uzstāja, ka Sīrijā ir nestabila drošības situācija, kā arī uz faktu, ka, esot piederīgiem pareizticīgo kristiešu konfesijai, viņiem esot risks tikt vajātiem. Viņu pieteikumi tika noraidīti, tostarp pamatojoties uz to, ka viņiem bija nodoms uzturēties Beļģijā ilgāk nekā deviņdesmit dienas un ka Beļģijas diplomātiskās pārstāvniecības nav iestādes, kurās ārvalstnieks var iesniegt patvēruma pieteikumu.

Conseil du contentieux des étrangers (Ārvalstnieku strīdu izskatīšanas padome, Beļģija), kurā tika celta prasība pret šo noraidījumu, tomēr šaubījās par dalībvalstīm atstātās novērtējuma brīvības apjomu šajā kontekstā, it īpaši ņemot vērā no Hartas un, it īpaši, tās 4. panta (spīdzināšanas un necilvēcīgas vai pazemojošas izturēšanās vai sodu aizliegums) un 18. panta (patvēruma tiesības) izrietošās saistības. Tādējādi tā Tiesai uzdeva vairākus prejudiciālus jautājumus.

Tāpat *Conseil du contentieux des étrangers* arī lūdza lietai piemērot SPNT. Šajā nolūkā tā norādīja uz dramatisko situāciju Sīrijā bruņota konflikta dēļ, prasītāju bērnu mazgadību, viņu īpašo ievainojamību, kas saistāma ar piederību pareizticīgo kristiešu kopienai, un katrā ziņā faktu, ka prasība tajā tika celta saistībā ar izpildes apturēšanu ārkārtas steidzamības dēļ. Šajā ziņā tā precizēja, ka minētā lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu rezultātā tika apturēta tiesvedība pamatlietā (30. un 31. punkts).

Tiesa apmierināja pieteikumu piemērot SPNT. Šajā ziņā tā uzsvēra, ka netiek apstrīdēts, ka vismaz datumā, kad tika izskatīts pieteikums piemērot SPNT, prasītājiem pastāvēja reāls risks tikt pakļautiem necilvēcīgai un pazemojošai attieksmei. Tādējādi Tiesa uzskatīja, ka šis apstāklis ir jāuzskata par pieteikumu steidzamības iemeslu SPNT piemērošanai.

[2018. gada 27. septembra rīkojums FR \(C-422/18 PPU, nav publicēts, EU:C:2018:784\)](#)

Nigērijas pilsonis bija iesniedzis patvēruma pieteikumu Itālijā. Tā pamatojumam viņš norādīja, ka bijis spiests atstāt savu izcelsmes valsti, jo valsts iestādes bija atklājušas, ka viņam ir homoseksuālas attiecības, un ka šā iemesla dēļ viņš varētu tikt aizturēts un ievietots apcietinājumā. Pēc tam, kad kompetentā iestāde bija noraidījusi šo patvēruma pieteikumu un *Tribunale di Milano* (Milānas tiesa, Itālija) bija šo noraidījumu apstiprinājusi, Nigērijas pilsonis, pirmkārt, iesniedza kasācijas sūdzību un, otrkārt, iesniedza pieteikumu par pagaidu pasākumu noteikšanu *Tribunale di Milano* (Milānas tiesa), lūdzot apturēt tās lēmuma izpildi. Tomēr saskaņā

²⁵ Šis spriedums tika aplūkots 2017. gada ziņojumā, 42. lpp.

²⁶ Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (EK) Nr. 810/2009 (2009. gada 13. jūlijs), ar kuru izveido Kopienas Vīzu kodeksu (Vīzu kodekss) (OV 2009, L 243, 1. lpp., un labojums OV 2013, L 154, 10. lpp.), kurā grozījumi izdarīti ar Eiropas Parlamenta un Padomes Regulu (ES) Nr. 610/2013 (2013. gada 26. jūnijs) (OV 2013, L 182, 1. lpp.).

ar valsts tiesisko regulējumu²⁷ šai tiesai ir jālemj par šādu apturēšanas lūgumu, izvērtējot pret tās lēmumu vērstaļā kasācijas sūdzībā izvirzīto pamatu pamatotību vai nepamatotību, nevis novērtējot būtiska un neatgriezeniska kaitējuma riska esamību, kas šim pieteikuma iesniedzējam tiktu nodarīts ar šī lēmuma izpildi.

Tribunale di Milano (Milānas tiesa) uzdeva Tiesai jautājumu par šā valsts tiesiskā regulējuma saderību ar Direktīvas 2013/32²⁸ noteikumiem, lasot tos saistībā ar Hartas 47. pantu, kurā garantētas tiesības uz efektīvu tiesību aizsardzību.

Šī tiesa arī lūdza piemērot SPNT. Šajā saistībā tā norādīja, ka prasītājam ir pieprasīts nekavējoties atstāt Itālijas teritoriju un ka viņš jebkurā laikā var tikt izraidīts uz Nigēriju, kur pastāv liela iespējamība, ka viņš tur tiks sodīts ar nāvi, spīdzināts vai pret viņu citādi tiks izrādīta necilvēcīga vai pazemojoša attieksme vai ka viņš tiks sodīts. Turklāt iesniedzējtiesa uzsvēra, ka Tiesas atbildei uz uzdoto jautājumu, iespējams, būs izšķiroša ietekme uz to, vai prasītājs varēs palikt Itālijas teritorijā līdz kasācijas sūdzības iznākumam (24. un 25. punkts). Šajā kontekstā Tiesa atzīmēja, ka nevar tikt izslēgta iespēja, ka iesniedzējs tiks izraidīts uz Nigēriju pirms parastās prejudiciālā nolēmuma procedūras iznākuma, un tāpēc nolēma apmierināt SPNT piemērošanas pieteikumu (27. punkts).

[2018. gada 17. oktobra spriedums UD \(C-393/18 PPU, EU:C:2018:835\)](#)

Bangladešas pilsoņe pēc laulībām ar Lielbritānijas pilsoni saņēma vīzu, kas viņai deva iespēju dzīvot Apvienotajā Karalistē. Pēc tam Bangladešas pilsoņes grūtniecības laikā laulātie devās uz Bangladešu. Viņu meita piedzima tur un nekad nav uzturējusies Apvienotajā Karalistē, jo tēvs tur atgriezās viens pats. Saskaņā ar mātes apgalvojumiem, kurus tēvs apstrīd, viņš to ar viltu esot pamudinājis doties uz trešo valsti, kā rezultātā māte bijusi spiesta dzemdēt bērnu šajā valstī, un izdarījis spiedienu, lai viņa turpinātu tur dzīvot kopā ar bērnu bez gāzes, elektrības, dzeramā ūdens un jebkādiem iztikas līdzekļiem, uzturoties kopienā, kurā viņa tiek stigmatizēta. Tādēļ māte cēla prasību *High Court of Justice (England and Wales), Family Division* (Augstā tiesa (Anglija un Velsa), Ģimenes lietu departaments, Apvienotā Karaliste), lai panāktu, ka bērns tiek nodots šīs tiesas aizsardzībā un ka tiek izdots rīkojums par viņu atgriešanos Apvienotajā Karalistē.

Pirmkārt, šī tiesa uzskatīja par vajadzīgu izskatīt jautājumu par tās kompetenci pieņemt lēmumu attiecībā uz bērnu, kas nozīmē, ka bija jānoskaidro, vai var tikt uzskatīts, ka bērna pastāvīgā dzīvesvieta Regulas Nr. 2201/2003 8. panta 1. punkta izpratnē ir Apvienotajā Karalistē, lai gan bērns nekad nav bijis šajā dalībvalstī. Otrkārt, minētā tiesa jautāja, vai lietas apstākļiem, it īpaši tēva rīcībai un mātes vai bērna pamattiesību aizskārumam, ir ietekme uz "pastāvīgās dzīvesvietas" jēdzienu.

27 *Decreto legislativo n. 25 – Attuazione della direttiva 2005/85/CE recante norme minime per le procedure applicate negli Stati membri ai fini del riconoscimento e della revoca dello status di rifugiato* (Likumdošanas dekrēts Nr. 25, ar kuru īsteno Direktīvu 2005/85/EK par minimāliem standartiem attiecībā uz dalībvalstu procedūrām, ar kurām piešķir un atņem bēgļa statusu), 2008. gada 25. janvāris (*GURI* Nr. 40, 2008. gada 16. februāris), ar grozījumiem, kas izdarīti ar *decreto-legge n. 13 – Disposizioni urgenti per l'accelerazione dei procedimenti in materia di protezione internazionale, nonche' per il contrasto dell'immigrazione illegale* (Likumdošanas dekrēts Nr. 13, kurā paredzēti steidzami noteikumi par starptautiskās aizsardzības procedūru paātrināšanu un nelegālās imigrācijas apkarošanu), 2017. gada 17. februāris (*GURI* Nr. 40, 2017. gada 17. februāris), kas ar 2017. gada 13. aprīļa Likumu Nr. 46 pārveidots par likumu ar grozījumiem.

28 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2013/32/ES (2013. gada 26. jūnijs) par kopējām procedūrām starptautiskās aizsardzības statusa piešķiršanai un atņemšanai (OV 2013, L 180, 60. lpp.).

Iesniedzējtiesa arī lūdza lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot SPNT, un Tiesa šo lūgumu apmierināja. Šajā ziņā vispirms Tiesa norādīja, ka gadījumā, ja tiktu pierādītas tēva īstenotās piespiedu darbības pret māti, bērna pašreizējā labklājība būtu būtiski apdraudēta. Jebkāda vilcināšanās pieņemt tiesas lēmumus attiecībā uz bērnu paildzinātu pašreizējo situāciju un tādējādi riskētu nopietni, pat neatgriezeniski, apdraudēt šā bērna attīstību. Turpinājumā Tiesa norādīja, ka gadījumā, ja bērnam būtu jāatgriežas Apvienotajā Karalistē, ar šādu vilcināšanos arī tiktu apdraudēta bērna iedzīvošanās viņa jaunajos ģimenes un sociālajos apstākļos. Visbeidzot Tiesa uzsvēra, ka bērns ir ļoti mazs (prejudiciālā nolēmuma datumā viens gads un divi mēneši), un tādēļ bērna agrīnā attīstība un nobriešana ir ļāuztver īpaši uzmanīgi (26. un 27. punkts).

II. Paātrinātā tiesvedība

1. Paātrinātās tiesvedības piemērošanu pamatojoši iemesli

1.1. Interpretācijas jomas, kas ir lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets, raksturs un sensibilitāte

[2008. gada 22. februāra rīkojums Kozłowski \(C-66/08, nav publicēts, EU:C:2008:116\)](#)²⁹

Pamatlieta attiecās uz Polijas pilsoni, kurš vairākus gadus, kaut arī ar pārtraukumiem un, iespējams, nelikumīgi, dzīvoja Vācijā – valstī, kurā viņš tajā laikā izcietā cietumsodu. Attiecībā uz šo pilsoni Polijas tiesa bija izdevusi Eiropas apcietināšanas orderi, lai izpildītu cietumsodu, kas viņam iepriekš bija piespriests. Šajā saistībā *Oberlandesgericht Stuttgart* (Štutgartes Augstākā tiesa, Vācija), kurai bija jāpieņem lēmums par personas nodošanu Polijas tiesu iestādēm, apšaubīja valstspiederības vai pastāvīgās dzīvesvietas nosacījuma interpretāciju, kurš ir minēts Pamatlēmuma 2002/584 4. panta 6. punktā. Proti, šajā tiesību normā ir paredzēts Eiropas apcietināšanas ordera fakultatīvas neizpildes pamats, ja pieprasītā persona “paliek izpildes dalībvalstī, ir izpildes dalībvalsts pilsonis vai rezidents” un ja šī valsts apņemas izpildīt šo sodu.

Turklāt *Oberlandesgericht Stuttgart* (Štutgartes Augstākā tiesa), pamatojoties uz to, ka attiecīgās personas apcietinājumam Vācijas teritorijā tuvākajā laikā ir jābeidzas un ka turklāt tas varētu tikt atbrīvots priekšlaicīgi, lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu lūdza piemērot SPNT.

Pēc tam, kad Tiesas priekšsēdētājs bija norādījis, ka pieteikums piemērot SPNT, kura šajā lietā nav piemērojama, ir jāuzskata par PPNT³⁰ pieteikumu, viņš vērsa uzmanību uz to, ka šī lieta rada interpretācijas problēmas sensitīvā Eiropas likumdevēja darbības jomā un skar Eiropas apcietināšanas ordera darbības centrālos aspektus, par kuriem Tiesa ir aicināta lemt pirmo reizi. Proti, lūgtajai interpretācijai var būt vispārējas sekas gan attiecībā uz iestādēm, kurām Eiropas apcietināšanas ordera ietvaros ir jāsadarbjas, gan arī attiecībā uz meklēto personu, kuras ir neskaidrā situācijā, tiesībām. Tāpat Tiesas priekšsēdētājs uzskatīja, ka ātra atbilde izpildes tiesu

29 [2008. gada 17. jūlija spriedums Kozłowski \(C-66/08, EU:C:2008:437\)](#) tika aplūkots 2008. gada ziņojumā, 55. lpp.

30 Skat. iepriekš šī tematiskā pārskata I daļas “Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība” rubriku “1. Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedības piemērošanas joma”.

iestādei ļautu spriest iespējami labākajos apstākļos par tai adresēto nodošanas pieprasījumu, tādējādi dodot tai iespēju visīsākajos termiņos izpildīt prasības, kas tai noteiktas ar Pamatlēmumu 2002/584 (11. un 12. punkts). Tādēļ tas lietai piemēroja PPNT.

1.2. Juridiskās nenoteiktības, kas ir lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets, īpašais smagums

[2012. gada 4. oktobra rīkojums Pringle \(C-370/12, nav publicēts, EU:C:2012:620\)](#)³¹

Šī lieta iekļaujas Eiropas Stabilizācijas mehānisma (ESM) izveides kontekstā laikā pēc finanšu krīzes, kas skāra eirozonu 2010. gadā. Proti, šīs finanšu iestādes mērķis ir mobilizēt finanšu resursus un sniegt atbalstu finanšu stabilitātes nodrošināšanai eirozonas dalībvalstīm, kurām ir vai draud smagas finanšu problēmas. Šajā lietā kāds Īrijas parlamenta deputāts bija cēlis prasību pret Īrijas valdību. Viņš izvirzīja apgalvojumu par Lēmuma 2011/199³² spēkā neesamību un turklāt apgalvoja, ka, ratificējot, apstiprinot vai pieņemot 2012. gada 2. februārī Briselē noslēgto Līgumu par Eiropas Stabilizācijas mehānisma izveidi³³, Īrija uzņemtās saistības, kas nav saderīgas ar Līgumiem, kuri ir Eiropas Savienības pamatā.

Šajā saistībā *Supreme Court* (Augstākā tiesa, Īrija) vērsās Tiesā un lūdza piemērot PPNT, norādot, ka Īrijas veiktajai ESM ratifikācijai paredzētajā termiņā ir ļoti svarīga nozīme attiecībā uz citiem Eiropas Stabilizācijas mehānisma dalībniekiem un, it īpaši, attiecībā uz tiem, kuriem ir nepieciešams finanšu atbalsts. Lai gan pa to laiku Īrija – tāpat kā pārējās ESM līguma parakstītājas valstis – šo līgumu ratificēja, Tiesas priekšsēdētājs norādīja, ka šajā lietā uzdotie prejudiciālie jautājumi liecina par nenoteiktību attiecībā uz minētā līguma spēkā esamību. Uzsverot, ka tā noslēgšana notika finanšu krīzes izraisītu ārkārtas apstākļu kontekstā, Tiesas priekšsēdētājs nosprieda, ka pieteikums piemērot PPNT bija nepieciešams, lai iespējami īsā laikā pārtrauktu šo nenoteiktību, kas var skart ESM līguma mērķi, proti, eirozonas finanšu stabilitātes saglabāšanu (6.–8. punkts).

[2017. gada 15. februāra rīkojumi Mengesteab \(C-670/16, nav publicēts, EU:C:2017:120\)](#)³⁴ un [Jafari \(C-646/16, nav publicēts, EU:C:2017:138\)](#)³⁵

Lietā *Mengesteab* (C-670/16) Eritrejas pilsonis bija lūdzis patvērumu Vācijas iestādēm, kuras izdeva reģistrācijas apliecību, ņemot vērā, ka Vācijas tiesībās³⁶ šajā aspektā ir nošķirta patvēruma pieprasīšanas procedūra, kurā izdod šādu apliecību, un oficiāla pieteikuma par patvēruma piešķiršanu iesniegšana. Kad pēc deviņiem mēnešiem ieinteresētā persona galu galā varēja iesniegt šādu patvēruma pieteikumu, Vācijas iestādes bija pieprasījušas Itālijas iestādēm

31 [2012. gada 27. novembra spriedums Pringle \(C-370/12, EU:C:2012:756\)](#) tika aplūkots 2012. gada ziņojumā, 50. un 51. lpp.

32 Padomes Lēmums 2011/199/ES (2011. gada 25. marts), ar ko Līguma par Eiropas Savienības darbību 136. pantu groza attiecībā uz stabilizācijas mehānismu dalībvalstīm, kuru naudas vienība ir *euro* (OV 2011, L 91, 1. lpp.).

33 Līgums par Eiropas Stabilizācijas mehānisma izveidi starp Beļģijas Karalisti, Vācijas Federatīvo Republiku, Igaunijas Republiku, Īriju, Grieķijas Republiku, Spānijas Karalisti, Francijas Republiku, Itālijas Republiku, Kipras Republiku, Luksemburgas Lielhercogisti, Maltu, Nīderlandes Karalisti, Austrijas Republiku, Portugāles Republiku, Slovēnijas Republiku, Slovākijas Republiku un Somijas Republiku tika noslēgts 2012. gada 2. februārī Briselē (Beļģija). Tas ir stājies spēkā 2012. gada 27. septembrī.

34 [2017. gada 26. jūlija spriedums Mengesteab \(C-670/16, EU:C:2017:587\)](#) tika aplūkots 2017. gada ziņojumā, 43. un 44. lpp.

35 [2017. gada 26. jūlija spriedums Jafari \(C-646/16, EU:C:2017:586\)](#) tika aplūkots 2017. gada ziņojumā, 45. un 46. lpp.

36 *Asylgesetz* (Likums par patvērumu), redakcijā, kas publicēta 2008. gada 2. septembrī (*BGBI.* 2008 I, 1798. lpp.).

uzņemt viņu atpakaļ, jo Itālijas Republika bija tā dalībvalsts, kura, piemērojot Dublinas III regulu, bija atbildīga par šīs personas pieteikuma izskatīšanu. Tādējādi pieteikuma iesniedzēja patvēruma pieteikums tika noraidīts kā nepieņemams un tika izdots rīkojums viņu pārsūtīt uz Itāliju. Pēc apelācijas sūdzības par šo pārsūtīšanas lēmumu saņemšanas *Verwaltungsgericht Minden* (Mindenes Administratīvā tiesa, Vācija) bija neskaidrības, pirmkārt, par iespēju patvēruma meklētājam atsaukties uz uzņemšanas pieprasījuma iesniegšanai paredzēto termiņu beigām un, otrkārt, par šo termiņu aprēķina kārtību. Proti, saskaņā ar Dublinas III regulas 21. panta 1. punktu norādīto termiņu neievērošanas gadījumā atbildība par pieteikuma izskatīšanu tiek pārnesta uz dalībvalsti, kurai tas ticis iesniegts. Tomēr *Verwaltungsgericht Minden* (Mindenes Administratīvā tiesa) norādīja, ka šāda kavēšanās Vācijā ir ārkārtīgi izplatīta, jo kopš 2015. gada patvēruma meklētāju skaits ir īpaši strauji pieaudzis.

Jafari lietā (C-646/16) afgāņu ģimenes locekļi bija šķērsojuši robežu starp Serbiju un Horvātiju. Pēc tam Horvātijas iestādes nogādāja viņus pie Slovēnijas robežas, lai palīdzētu viņiem doties uz citām dalībvalstīm ar nolūku iesniegt starptautiskās aizsardzības pieteikumu, un to ģimene izdarīja Austrijā. Tomēr, ciktāl Dublinas III regulā ir paredzēts, ka atbildība gulstas uz dalībvalsti, kuras ārējā robeža ir tikusi nelikumīgi šķērsota, Austrijas iestādes lūdza Horvātijas iestādes uzņemt attiecīgās personas atpakaļ. Tādēļ ģimenes pieteikumi tika noraidīti un tika izdots rīkojums viņu pārsūtīšanai uz Horvātiju. Tā kā šie lēmumi tika pārsūdzēti *Verwaltungsgerichtshof* (Austrijas administratīvā tiesa), tā uzdeva Tiesai jautājumu par to, kā būtu jāpiemēro kritēriji attiecībā uz uzturēšanās atļauju vai vīzu izdošanu un iecelšanu vai uzturēšanos, kuri paredzēti Dublinas III regulas 12. un 13. pantā.

Abas iesniedzējtiesas lūdza piemērot PPNT, un Tiesas priekšsēdētājs šos pieteikumus apmierināja.

Abās šajās lietās Tiesas priekšsēdētājs vispirms atgādināja, ka parasti liels personu vai juridisko situāciju skaits, uz kurām potenciāli attiecas lēmums, kas iesniedzējtiesai ir jāpieņem pēc tam, kad Tiesā iesniegts prejudiciāls nolēmums, pats par sevi nevar būt ārkārtas apstākļi, kas varētu pamatot PPNT piemērošanu (rīkojumi, 2017. gada 15. februāris, *Mengesteab*, C-670/16, nav publicēts, EU:C:2017:120, 10. punkts, un *Jafari*, C-646/16, nav publicēts, EU:C:2017:138, 10. punkts).

Tomēr viņš piebilda, ka šajā gadījumā šis apsvērumš nevarētu būt izšķirošs, jo to lietu skaits, uz kurām attiecas uzdotie prejudiciālie jautājumi, ir tāds, ka neskaidrība attiecībā uz to iznākumu varētu kavēt ar Dublinas III regulu ieviestās sistēmas darbību un tādējādi vājināt kopējo Eiropas patvēruma sistēmu, kuru Eiropas Savienības likumdevējs ir ieviesis saskaņā ar LESD 78. pantu. Proti, pirmkārt, šīs lietas iekļaujas iepriekš nepieredzētā situācijā, kurā Vācijā, Austrijā un – plašākā nozīmē – Savienībā tika reģistrēti ārkārtīgi liels patvēruma pieteikumu skaits apstākļos, kas ir analogi aplūkojamajiem. Otrkārt, šajās lietās ir minētas interpretācijas problēmas, kas ir tieši saistītas ar šo situāciju un kuras attiecas uz ar Dublinas III regulu ieviestās sistēmas centrālajiem aspektiem, par kuriem Tiesa ir aicināta lemt pirmo reizi. Tādējādi Tiesas atbildei var būt vispārējas sekas attiecībā uz valsts iestādēm, kuras ir aicinātas sadarboties, lai piemērotu šo regulu (rīkojumi, 2017. gada 15. februāris, *Mengesteab*, C-670/16, nav publicēts, EU:C:2017:120, 11.–13. punkts, un *Jafari*, C-646/16, nav publicēts, EU:C:2017:138, 11.–13. punkts).

Tiesas priekšsēdētājs no tā secināja, ka nenoteiktība attiecībā uz tās dalībvalsts noteikšanu, kas ir atbildīga par patvēruma pieteikumu izskatīšanu, kā tas ir pamatlietās, neļauj kompetentajām

valsts iestādēm paredzēt administratīvos un budžeta pasākumus, kas vajadzīgi, lai atbilstoši prasībām, kas izriet gan no Savienības tiesību aktiem, gan no attiecīgo dalībvalstu starptautiskajām saistībām, nodrošinātu šādu pieteikumu izskatīšanu un tādu patvēruma meklētāju uzņemšanu, kuri attiecīgā gadījumā ietilpst to atbildības jomā. Šajā ārkārtas krīzes situācijā PPNT ir jāizmanto, lai pēc iespējas ātrāk novērstu šo neskaidrību, kas kaitē kopējās Eiropas patvēruma sistēmas pareizai darbībai, kura sekmē Hartas 18.panta ievērošanu (rīkojumi, 2017. gada 15. februāris, *Mengesteab*, C-670/16, nav publicēts, EU:C:2017:120, 15. un 16. punkts, un *Jafari*, C-646/16, nav publicēts, EU:C:2017:138, 14. un 15. punkts).

[2017. gada 28. februāra rīkojums M.A.S. un M.B. \(C-42/17, nav publicēts, EU:C:2017:168\)](#)³⁷

Divas Itālijas tiesas *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa, Itālija) iesniedza jautājumu par atbilstību konstitūcijai attiecībā uz iespējamu likumības principa pārkāpumu, piemērojot no sprieduma *Taricco* u.c.³⁸ izrietošu noteikumu tajās izskatāmo kriminālprocesu ietvaros. Atgādinājumam – šajā spriedumā Tiesa konstatēja, ka divos tās identificētos gadījumos Itālijas noteikumi par noilgumu, kas ir piemērojami nodokļu pārkāpumiem pievienotās vērtības nodokļa (PVN) jomā, var apdraudēt LESD 325. panta 1. un 2. punktā dalībvalstīm paredzēto pienākumu izpildi. Līdz ar to Tiesa nosprieda, ka šādos gadījumos kompetentajai valsts tiesai ir pienākums pilnībā piemērot LESD 325. panta 1. un 2. punktu, vajadzības gadījumā nepiemērojot attiecīgās valsts tiesību normas.

Saskaņā ar šajā spriedumā izklāstīto noteikumu šajā lietā Itālijas tiesas uzskatīja, ka tām nav jāņem vērā noilguma termiņš, kas paredzēts *codice penale* (Itālijas Kriminālkodekss), un tādējādi tās var izskatīt lietu pēc būtības. Tomēr *Corte costituzionale* (Konstitucionālā tiesa) izteica šaubas par šāda risinājuma saderību ar noziedzīgu nodarījumu un sodu likumības principu, kas ir noteikts Itālijas Konstitūcijā un kuru tā pati ir interpretējusi, jo šis princips prasa, lai krimināltiesību normas būtu precīzi formulētas un tām nebūtu atpakaļejoša spēka.

Corte costituzionale (Konstitucionālā tiesa), apgalvojot, ka attiecībā uz Savienības tiesībām piešķiramo interpretāciju ir radusies izteiktas nenoteiktības situācija, ka šī nenoteiktība atstāj negatīvu ietekmi uz izskatāmajiem kriminālprocešiem un ka tā ir steidzami jāklidē (6. punkts), lūdza savam prejudiciālajam nolēmumam piemērot PPNT. Šajā ziņā Tiesas priekšsēdētājs norādīja, ka pēc iespējas ātrāk sniegta atbilde varētu novērst šo nenoteiktību un, tā kā šī nenoteiktība skar fundamentālus valstu konstitucionālo tiesību un Savienības tiesību jautājumus, PPNT piemērošana ir pamatota (8. un 9. punkts).

[2018. gada 26. septembra rīkojums Zakład Ubezpieczeń Społecznych \(C-522/18, nav publicēts, EU:C:2018:786\)](#) un [2018. gada 15. novembra rīkojums Komisija/Polija \(C-619/18, EU:C:2018:910\)](#)

Abas šīs lietas attiecās uz jauna Polijas likuma³⁹ atbilstību Savienības tiesībām. Ar šo likumu, kas ir stājies spēkā 2018. gada 3. aprīlī, *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija) locekļu pensionēšanās vecums ir paaugstināts no 70 gadiem uz 65 gadiem un paredzēti nosacījumi, kādos attiecīgā

37 [2017. gada 5. decembra spriedums M.A.S. un M.B. \(C-42/17, EU:C:2017:936\)](#) tika aplūkots 2017. gada ziņojumā, 31. un 32. lpp.

38 [Spriedums, 2015. gada 8. septembris \(C-105/14, EU:C:2015:555\)](#).

39 *Ustawa r. o Sądzie Najwyższym* (Likums par *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa)), 2017. gada 8. decembris (2018. gada *Dz. U.*, 5. poz.).

gadījumā šiem locekļiem var tikt atļauts turpināt pildīt savus pienākumus. Šajā ziņā ir paredzēts, pirmkārt, ka likums ir piemērojams tiesnešiem, kuri ir iecelti amatā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) pirms tā stāšanās spēkā, un, otrkārt, ka Polijas Republikas prezidentam ir diskrecionāras pilnvaras pagarināt minēto tiesnešu aktīvās darbības pilnvaras pēc 65 gadu vecuma sasniegšanas.

Lietā *Zakład Ubezpieczeń Społecznych* (C-522/18) *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) parastais iztiesāšanas sastāvs pirms nolēmuma pieņemšanas bija uzdevis jautājumus šīs tiesas paplašinātajam iztiesāšanas sastāvam. Sākotnējā šo jautājumu izskatīšanas posmā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) norādīja, ka minētais likums potenciāli skar divu tās paplašinātā sastāva locekļu mandātus. Tomēr *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) paplašinātā iztiesāšanas sastāvā izteica šaubas par šā likuma atbilstību Savienības tiesību aktiem, it īpaši attiecībā uz iespējamiem tiesiskuma principa, tiesnešu neatceļamības un neatkarības principa, kā arī diskriminācijas aizlieguma vecuma dēļ principa pārkāpumiem. Tādēļ tā uzskatīja, ka ir nepieciešams Tiesas skaidrojums, un nosūtīja tai lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu. Tā arī, apgalvojot, ka lūgtā Savienības tiesību interpretācija ir būtiska, lai tā varētu īstenot savu jurisdikciju likumīgi un saskaņā ar tiesiskās noteiktības principu, lūdza piemērot PPNT (rīkojums, 2018. gada 26. septembris, *Zakład Ubezpieczeń Społecznych*, C-522/18, nav publicēts, EU:C:2018:786, 12. punkts).

Vienlaikus lietā Komisija/Polija (C-619/18) Komisija, uzskatot, ka, pieņemot minēto likumu, Polijas Republika nav izpildījusi LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā un Hartas 47. pantā paredzētos pienākumus, atbilstoši LESD 258. pantam cēla pret to prasību par valsts pienākumu neizpildi. Paudama šaubas par pašas *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) spēju turpināt spriest tiesu, ievērojot ikviena indivīda pamattiesības piekļūt neatkarīgai tiesai, Komisija arī lūdza izskatīt šo lietu paātrinātā tiesvedībā (rīkojums, 2018. gada 15. novembris, Komisija/Polija, C-619/18, EU:C:2018:910, 20. punkts).

Tiesas priekšsēdētājs, uzsverot iesniedzējtiesas un Komisijas neskaidrību nopietnību un norādot, ka atbilde īsā termiņā varētu šīs neskaidrības kļedēt, šos abus prasījumus apmierināja.

Runājot par nenoteiktības nopietnību, Tiesas priekšsēdētājs norādīja, ka tā skar svarīgus Savienības tiesību jautājumus, it īpaši attiecībā uz tiesu neatkarību un sekām, kādas var būt šo tiesību interpretācijai attiecībā uz pašu Polijas Augstākās tiesas sastāvu un darbību. Šajā ziņā, pirmkārt, Tiesas priekšsēdētājs atgādināja, ka prasība par tiesas neatkarību ietilpst to pamattiesību uz lietas taisnīgu izskatīšanu būtiskajā saturā, kurām ir kardināla nozīme kā garantijai visu to tiesību aizsardzībai, kuras indivīdiem izriet no Savienības tiesībām, un dalībvalstu kopējo vērtību, kas izklāstītas LES 2. pantā, tostarp tiesiskuma, saglabāšanai. Otrkārt, Tiesas priekšsēdētājs uzsvēra, ka šajās lietās aplūkotās neskaidrības varētu ietekmēt arī tās tiesu sadarbības sistēmas darbību, ko ietver lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu nosūtīšanas mehānisms, kas paredzēts LESD 267. pantā, kurš ir Eiropas Savienības tiesu sistēmas stūrakmens. Proti, valstu tiesu neatkarība un, it īpaši, tādu pēdējās instances tiesu kā *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) neatkarība ir būtiska (rīkojumi, 2018. gada 26. septembris, *Zakład Ubezpieczeń Społecznych*, C-522/18, nav publicēts, EU:C:2018:786, 15. punkts, un 2018. gada 15. novembris, Komisija/Polija, C-619/18, EU:C:2018:910, 21., 22. un 25. punkts).

Turklāt ir jānorāda, ka Tiesas priekšsēdētājs rīkojumā Komisija/Polija⁴⁰ atbildēja arī uz Polijas Republikas apgalvojumiem, ka paātrinātas tiesvedības piemērošana skartu tās tiesības uz aizstāvību. Proti, tā kritiski izteicās par to, ka atbildētājam valstij visi savi argumenti ir jāiesniedz tikai vienā procesuālā rakstā un ka tiesvedībā netiek iesniegta neiz replika, neiz atbildes raksts uz repliku. Tā arī apgalvoja, ka Komisija esot novēloti vērsusies Tiesā un šis kavējums nevarot tikt kompensēts ar šādiem tās procesuālo tiesību ierobežojumiem (17. punkts). Tiesas priekšsēdētājs atgādināja, ka paātrinātas tiesvedības piemērošanas gadījumā prasības pieteikums un iebildumu raksts ar repliku un atbildes rakstu uz repliku var tikt papildināti tikai tad, ja Tiesas priekšsēdētājs, uzklaustījis tiesnesi referentu un ģenerālvokātu, uzskatīs, ka tas ir nepieciešams. Tomēr, pieņemot, ka repliku iesniegt netiks atļauts, nav skaidrs, kā bez šīs replikas un tāpat bez argumentiem un paskaidrojumiem, kuri papildinātu prasības pieteikumā iekļautos un uz kuriem atbildētājam būtu bijušas visas iespējas atbildēt savā iebildumu rakstā, minētā atbildētāja var apgalvot, ka ir skartas tās tiesības uz aizstāvību tādēļ, ka tā nav varējusi iesniegt atbildes rakstu uz repliku. Turklāt Tiesas priekšsēdētājs atgādināja, ka pirms tiesvedībām par pienākumu neizpildes konstatēšanu Tiesā tiek veikta pirmstiesas procedūra, kurā lietas dalībniekiem ir iespēja izklāstīt un izstrādāt argumentus, kas tiem vēlāk būs jāpaskaidro Tiesā gadījumā, ja tajā tiks uzsākta tiesvedība (23. un 24. punkts).

[2018. gada 19. oktobra rīkojums Wightman u.c. \(C-621/18, EU:C:2018:851\)](#)⁴¹

Šī lieta tika iesniegta pēc *Prime Minister* (premjerministrs, Apvienotā Karaliste) 2017. gada 29. marta paziņojuma par Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes nodomu izstāties no Savienības saskaņā ar LES 50. pantu. Šajā kontekstā prasītāji pamatlietā, starp kuriem ir *Parliament of the United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland* (Lielbritānijas un Ziemeļīrijas Apvienotās Karalistes parlaments) deputāts, divi *Scottish Parliament* (Skotijas parlaments, Apvienotā Karaliste) deputāti un trīs Eiropas Parlamenta deputāti, iesniedza pieteikumu par tiesas kontroles veikšanu, lūdzot taisīt deklarējošu spriedumu, lai precizētu, vai, kad un kā šis paziņojums varētu tikt vienpusēji atsaukts.

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (Skotijas Augstā tiesa, Apelācijas palāta, pirmā nodaļa, Apvienotā Karaliste), kurā tika iesniegta sūdzība par minētā pieteikuma noraidīšanu, apmierināja prasītāju pamatlietā lūgumu, lai tiktu iesniegts lūgums sniegt prejudiciālu nolēmumu. Proti, – atšķirībā no pirmās instances tiesas – tā uzskatīja, ka nav neiz akadēmiski, neiz pāragri uzdot Tiesai jautājumu, vai dalībvalsts ir tiesīga vienpusēji atbilstoši LES 50. panta 2. punktam – pirms šajā pantā paredzētā divu gadu termiņa beigām – atsaukt veikto paziņojumu un palikt Savienībā. Gluži pretēji, tā uzskatīja, ka Tiesas atbilde izskaidrotu parlamenta deputātiem pieejamās iespējas, kad viņiem būs jābalso par šiem jautājumiem.

Court of Session, Inner House, First Division (Scotland) (Skotijas Augstā tiesa, Apelācijas palāta, pirmā nodaļa) lūdza piemērot PPNT. Tā uzsvēra sava pieteikuma steidzamo raksturu, pirmkārt, saistībā ar divu gadu termiņu, kas ir sācies 2017. gada 29. martā un attiecas uz šo izstāšanās procedūru, un, otrkārt, saistībā ar nepieciešamību laicīgi pirms 2019. gada 29. marta organizēt debates un balsošanu par šo jautājumu Apvienotajā Karalistē.

⁴⁰ [Rīkojums, 2018. gada 15. novembris \(C-619/18, EU:C:2018:910\)](#).

⁴¹ [2018. gada 10. decembra spriedums Wightman u.c. \(C-621/18, EU:C:2018:999\)](#), pasludināts plēnumā, tika aplūkots 2018. gada ziņojumā, 13. un 14. lpp.

Tiesas priekšsēdētājs uzskatīja, ka iesniedzējtiesa ir norādījusi iemeslus, kas skaidri pamato steidzamības tiesvedības nepieciešamību. Šajā ziņā Tiesas priekšsēdētājs atgādināja, ka, tā kā lieta rada nopietnas neskaidrības, kas skar fundamentālus valstu konstitucionālo tiesību un Savienības tiesību jautājumus, ņemot vērā šīs lietas īpašos apstākļus, var būt nepieciešams to izskatīt īsā termiņā. Tādējādi, ņemot vērā būtisko nozīmi, ko Apvienotajai Karalistei un Savienības konstitucionālajai kārtībai rada LES 50. panta īstenošana, pēc Tiesas priekšsēdētāja domām, šīs lietas īpašie apstākļi var pamatot šīs lietas izskatīšanu īsā termiņā (10. un 11. punkts).

1.3. Pamattiesību apdraudējuma risks

[2010. gada 15. jūlija rīkojums Purrucker \(C-296/10, nav publicēts, EU:C:2010:446\)](#)

Strīds pamatlietā bija radies starp Vācijas pilsoni un Spānijas pilsoni par viņu dvīņu aizgādības tiesībām. Nepilnu gadu pēc bērnu dzimšanas vecāki izšķīrās un noslēdza notariālu vienošanos par mātes vēlmi atgriezties savā izcelsmes valstī kopā ar bērniem. Tomēr galu galā viņa uz Vāciju aizveda tikai vienu no bērniem, bet otram medicīnisku iemeslu dēļ uz laiku vēl bija jāpaliek Spānijā ar tēvu. Ģimenes situācija kopš tā laika nav mainījusies.

Vecāki attiecīgi uzsāka vairākas tiesvedības. Spānijā tēvs lūdza noteikt pagaidu pasākumus, un šis lūgums tika apmierināts, lai arī nav izslēgts, ka šī tiesvedība varētu tikt uzskatīta par tiesvedību, kurā jautājums par bērnu aizgādības tiesībām tiek izskatīts pēc būtības. Pēc tam viņš Vācijā pieprasīja izpildīt Spānijas lēmumu, ar kuru bija noteikti minētie pasākumi; šī tiesvedība bija pamatā spriedumam *Purrucker*⁴². Vienlaikus māte Vācijā iesniedza prasību izskatīt jautājumu pēc būtības par abu bērnu aizgādības tiesībām, kura tika nosūtīta *Amtsgericht Stuttgart* (Štutgartes pirmās instances tiesa, Vācija).

Līdz ar to pēdējā minētā tiesa uzdeva Tiesai jautājumu, vai, piemērojot Regulas Nr. 2201/2003 19. panta 2. punktu, kurā ir noteikts *lis pendens* gadījums vecāku atbildības jomā, tiesa, kurā ir iesniegts pieteikums par pagaidu pasākumu noteikšanu (šajā gadījumā – Spānijas tiesa), ir jāuzskata par “tiesu, kurā pirmajā ir iesniegta prasība” attiecībā pret citas dalībvalsts tiesu, kurā ir celta prasība pēc būtības par to pašu priekšmetu (šajā lietā *Amtsgericht Stuttgart* (Štutgartes pirmās instances tiesa)).

Amtsgericht Stuttgart (Štutgartes pirmās instances tiesa), apgalvojot, ka strīdīgais jautājums par divu tiesu piekritību, kurās dažādās dalībvalstīs ir celta viena un tā pati lieta, joprojām, neraugoties uz tiesvedības ilgumu, nav padarījis vieglāku īstā jautājuma izskatīšanu pēc būtības, arī iesniedza pieteikumu par PPNT piemērošanu. Tā uzskatīja, ka šie apstākļi ietekmē pušu rīcību tādā veidā, kas kaitē bērnu saiknei ar ģimeni. Proti, bērniem trīs gadus vairs nav bijis ne savstarpēja personiska kontakta, ne kontakta ar otru vecāku. Turklāt *Amtsgericht Stuttgart* (Štutgartes pirmās instances tiesa) norādīja, ka Vācijas pilsones iespējas īstenot bērna aprūpi, ieskaitot medicīnisko aprūpi un reģistrāciju skolā, ir atkarīgas no bērna juridiskā statusa. Tomēr šīs aprūpes iespējas tolaik ietekmēja šaubas par Spānijas tiesas noteiktā pagaidu pasākuma attiecībā uz aizgādības tiesībām spēkā esamību un atzīšanu Vācijā. Ņemot vērā šos apstākļus un laiku, kāds jau pagājis dažādo tiesvedību dēļ, Tiesas priekšsēdētājs nosprieda, ka iesniedzējtiesai

42 [Spriedums, 2010. gada 15. jūlijs \(C-256/09, EU:C:2010:437\)](#), šis spriedums tika aplūkots 2010. gada ziņojumā, 54. lpp.

pēc iespējas ātrāk ir jāsaņem atbildes uz uzdotajiem jautājumiem un tas līdz ar to pamato PPNT uzsākšanu (7.–9. punkts).

[2011. gada 9. septembra rīkojums Dereci u.c. \(C-256/11, nav publicēts, EU:C:2011:571\)](#)⁴³

Šajā lietā pieci trešo valstu pilsoņi vēlējās dzīvot Austrijā kopā ar saviem ģimenes locekļiem (laulāto, bērniem vai vecākiem) – Savienības pilsoņiem, kuri pastāvīgi uzturas šajā valstī, kuras pilsonība viņiem ir. Tomēr šie Savienības pilsoņi nekad nebija izmantojuši savas tiesības brīvi pārvietoties. Turklāt – atšķirībā no dažiem attiecīgajiem trešo valstu pilsoņiem – viņi nebija ekonomiski atkarīgi no šiem pēdējiem minētajiem pilsoņiem. Pieteikumi uzturēšanās atļaujas saņemšanai, ko bija iesnieguši pieci trešo valstu pilsoņi, tika noraidīti un attiecībā uz četriem no viņiem tika izdots izraidīšanas rīkojums un noteikti izraidīšanas pasākumi.

Tad *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa, Austrija), kurā šajā saistībā tika celta prasība, vēlējās noskaidrot, vai Tiesas sniegtās norādes spriedumā *Ruiz Zambrano*⁴⁴ ir piemērojamas vienam vai vairākiem prasītājiem pamatlietā.

Verwaltungsgerichtshof (Augstākā administratīvā tiesa) lūdza tās lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot PPNT. Lai pamatotu šo pieteikumu, tā atsaucās uz to, ka attiecībā uz lielāko daļu prasītāju pamatlietā pastāv izraidīšanas lēmumi, kuri, ja tie tiktu izpildīti, skartu viņus personīgi, kā arī viņu ģimenes locekļus. Šajā ziņā tā precizēja, ka vismaz vienam no prasītājiem ir atteikta apelācijas sūdzības, kas bija iesniegta pret viņa izraidīšanas rīkojumu, apturošā iedarbība un ka tādējādi izraidīšanas pasākums var tikt izpildīts jebkurā laikā. Kopumā tā uzsvēra, ka nenovēršamas izraidīšanas draudi, ar kuriem saskaras prasītāji, viņiem liedz iespēju dzīvot normālu ģimenes dzīvi, radot nenoteiktības situāciju. Turklāt *Verwaltungsgerichtshof* (Augstākā administratīvā tiesa) norādīja, ka tajā, tāpat kā citās Austrijas administratīvajās iestādēs, patlaban izskatīšanā ir liels skaits līdzīgu lietu un ka ir pamats gaidīt šāda veida lietu pieaugumu tuvākajā nākotnē sprieduma *Ruiz Zambrano*⁴⁵ dēļ.

Tiesas priekšsēdētājs nolēma apmierināt PPNT pieteikumu. Šajā ziņā viņš vispirms atgādināja, ka tiesības uz ģimenes dzīves neaizskaramību ir daļa no pamattiesībām, kas ir aizsargātas Kopienas tiesību sistēmā un kuras ir atkārtoti apstiprinātas Hartas 7. pantā. Turpinājumā viņš uzsvēra, ka Tiesas atbilde uz uzdotajiem jautājumiem varētu kļūst neskaidrība, kas skar prasītāju pamatlietā situāciju, un ka tādējādi ļoti īsā termiņā sniegta atbilde palīdzētu ātrāk pārtraukt šo neskaidro situāciju, kas viņiem liedz dzīvot normālu ģimenes dzīvi (16. un 17. punkts).

[2014. gada 6. maija rīkojums G. \(C-181/14, EU:C:2014:740\)](#)

Šajā lietā, aplūkotā iepriekš⁴⁶, Tiesa noraidīja iesniedzējtiesas pieteikumu piemērot SPNT. Tomēr Tiesas priekšsēdētājs pēc savas ierosmes nolēma šai lietai piemērot PPNT. Proti, viņš uzskatīja, ka šāda piemērošana ir nepieciešama, ja personas paturēšana apcietinājumā ir atkarīga tikai no

43 [2011. gada 15. novembra spriedums Dereci u.c. \(C-256/11, EU:C:2011:734\)](#) tika aplūkots 2011. gada ziņojumā, 21. lpp.

44 [Spriedums, 2011. gada 8. marts \(C-34/09, EU:C:2011:124\)](#).

45 [Spriedums, 2011. gada 8. marts \(C-34/09, EU:C:2011:124, 12., 13. un 15. punkts\)](#).

46 Skat. iepriekš šī tematiskā pārskata I daļas "Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedība" rubriku "1. Steidzamības prejudiciālā nolēmuma tiesvedības piemērošanas joma".

tā, kāda atbilde tiks sniegta uz iesniedzējtiesas uzdoto jautājumu. Šajā ziņā viņš tostarp atgādināja, ka LESD 267. panta ceturtajā daļā ir paredzēts, ka, ja valsts tiesā izskatāmā lieta attiecas uz apcietinājumā esošu personu, Tiesa to izlemj ar minimālu kavēšanos (10. un 11. punkts).

[2014. gada 5. jūnija rīkojums Sánchez Morcillo un Abril García \(C-169/14, EU:C:2014:1388\)](#)

Šajā lietā fiziskas personas bija saņēmušas bankas hipotekāro aizdevumu, kā garantiju iekļaujot savu galveno mājokli. Tā kā nebija ievērots pienākums veikt ikmēneša maksājumus šī aizdevuma atmaksai, tika uzsākta hipotekārā parāda piedziņas procedūra, lai piespiedu kārtā attiecīgo nekustamo īpašumu pārdotu. Attiecīgās personas iesniedza iebildumu pret šo hipotekārā parāda piedziņas procedūru un pēc tā noraidīšanas iesniedza apelācijas sūdzību *Audiencia Provincial de Castellón* (Kasteljonas provinces tiesa, Spānija).

Šī tiesa norādīja, ka, lai gan Spānijas civilprocesā⁴⁷ tiek pieļauta apelācijas sūdzības iesniegšana par nolēmumu, ar ko, apmierinot parādnieka iesniegtu iebildumu, tiek izbeigta procedūra piedziņas vēršanai uz hipotēku, tajā turpretim netiek pieļauta iespēja parādniekam, kura iebildums ir ticis noraidīts, iesniegt apelācijas sūdzību par pirmās instances nolēmumu, ar ko tiek uzdota piespiedu izpildes procedūras turpināšana. Tomēr minētajai tiesai bija šaubas par šā valsts tiesiskā regulējuma saderīgumu ar Direktīvā 93/13⁴⁸ paredzēto patērētāju aizsardzības mērķi, kā arī ar tiesībām uz efektīvu tiesību aizsardzību, kas nostiprinātas Hartas 47. pantā. Šajā ziņā tā arī uzsvēra, ka pārsūdzēšanas tiesību piešķiršana parādniekiem varētu izrādīties vēl jo vairāk izšķiroša tādēļ, ka atsevišķi strīdīgie aizdevuma līguma noteikumi varētu būt uzskatāmi par negodīgiem Direktīvas 93/13 izpratnē.

Šajā kontekstā *Audiencia Provincial de Castellón* (Kasteljonas provinces tiesa), uzsverot, ka Tiesas atbilde varot būtiski ietekmēt tiesvedības Spānijā, lūdza piemērot PPNT. Proti, ekonomiskās krīzes kontekstā īpaši lielam skaitam fizisko personu mājokļu tika piemēroti hipotekārās piedziņas pasākumi. Turklāt – īpaši attiecībā uz prasītājiem pamatlietā –, tā kā viņu iebildumam nebija apturošas iedarbības, viņu mājokļi varētu tikt pārdoti izsolē, pat pirms Tiesa būtu pieņēmusi nolēmumu (7. un 8. punkts).

Tiesas priekšsēdētājs norādīja, ka no Tiesas pastāvīgās judikatūras viennozīmīgi izriet, ka personu vai juridisko situāciju, ko, iespējams, skar nolēmums, kurš iesniedzējtiesai jāpieņem pēc prejudiciālo jautājumu uzdošanas Tiesai, lielais skaits vien nav uzskatāms par izņēmuma apstākli, kas varētu attaisnot PPNT piemērošanu. Tomēr šajā lietā papildus lielajam skaitam skarto parādnieku īpašnieka risks zaudēt savu galveno mājokli viņam, kā arī viņa ģimenei rada īpaši nedrošu situāciju. Šo apstākli vēl būtiskāku padara fakts, ka, ja izrādītos, ka piespiedu izpildes procedūras pamatā ir aizdevuma līgums, kurā ir iekļauti negodīgi noteikumi, kuru spēkā neesamību konstatējusi valsts tiesa, tam atbilstošās piespiedu izpildes procedūras spēkā

47 *Ley 1/2013, de medidas para reforzar la protección a los deudores hipotecarios, reestructuración de deuda y alquiler social* (Likums 1/2013 par iekļātāju aizsardzības stiprināšanas pasākumiem, parādu restruktūrizāciju un sociālo īri), 2013. gada 14. maijs (BOE Nr. 116, 2013. gada 15. maijs, 36373. lpp.), ar ko groza *Ley de enjuiciamiento civil* (Civilprocesa kodekss), 2000. gada 7. janvāris (BOE Nr. 7, 2000. gada 8. janvāris, 575. lpp.), kas grozīts ar *decreto-ley 7/2013 de medidas urgentes de naturaleza tributaria, presupuestarias y de fomento de la investigación, el desarrollo y la innovación* (Dekrētlukums Nr. 7/2013 par steidzamiem nodokļu un finanšu pasākumiem un pētījumu, attīstības un inovāciju veicināšanu), 2013. gada 28. jūnijs (BOE Nr. 155, 2013. gada 29. jūnijs, 48767. lpp.).

48 Padomes Direktīva 93/13/EEK (1993. gada 5. aprīlis) par negodīgiem noteikumiem patērētāju līgumos (OV 1993, L 95, 29. lpp.).

neesamība sniegtu cietušajam parādniekam vienīgi kompensējošu aizsardzību, kas neļautu atjaunot iepriekš pastāvējušo situāciju, kurā viņš bija sava mājokļa īpašnieks. Ņemot vērā šos apstākļus un to, ka Tiesas atbilde, kas tiktu sniegta īsā termiņā, varētu būtiski ierobežot galvenā mājokļa zaudēšanas risku attiecīgajām personām, Tiesas priekšsēdētājs apmierināja PPNT piemērošanas pieteikumu (10.–13. punkts).

[2016. gada 1. februāra rīkojums Davis u.c. \(C-698/15, nav publicēts, EU:C:2016:70\)](#)⁴⁹

Šajā lietā fiziskas personas apstrīdēja tāda Apvienotās Karalistes tiesiskā regulējuma⁵⁰ likumību, kurā *Secretary of State for the Home Department* (iekšlietu ministrs, Apvienotā Karaliste) ir dotas tiesības noteikt valsts telekomunikāciju operatoriem pienākumu saglabāt visus datus attiecībā uz elektroniskajiem sakariem laikposmā, kas nepārsniedz divpadsmit mēnešus, tomēr netiek prasīta šo sakaru satura saglabāšana. Šīs personas uzskata, ka minētais valsts tiesiskais regulējums nav saderīgs ar Hartas 7. un 8. pantu un ka tas neatbilst prasībām, kas noteiktas spriedumā *Digital Rights Ireland* u.c.⁵¹, kurā Tiesa Direktīvu 2006/24⁵² atzina par spēkā neesošu. Tā kā viņu prasības pirmajā instancē tika pieņemtas, iekšlietu ministrs iesniedza apelācijas sūdzību *Court of Appeal (England & Wales) (Civil Division)* (Apelācijas tiesa (Anglija un Velsa) (Civillietu palāta), Apvienotā Karaliste). Tad pēdējā minētā tiesa vērsās Tiesā ar vairākiem jautājumiem saistībā ar spriedumu *Digital Rights Ireland* u.c.⁵³.

Šajā saistībā iesniedzējtiesa lūdza arī piemērot PPNT. Šā lūguma pamatojumam, pirmkārt, tā norādīja, ka būtu vēlams šo lūgumu sniegt prejudiciālu nolēmumu pievienot lietai *Tele2 Sverige* (C-203/15), kas tolaik tika izskatīta Tiesā, vai arī izskatīt to paralēli ar minēto lietu. Otrkārt, tā norādīja, ka attiecīgais Apvienotās Karalistes tiesiskais regulējums zaudēs spēku 2016. gada 31. decembrī un ka pastāv neskaidrība par sprieduma *Digital Rights Ireland* u.c.⁵⁴ piemērošanas jomu attiecībā uz jebkuru tiesisko regulējumu, ko dalībvalstis varētu pieņemt elektronisko sakaru datu saglabāšanas jomā (9. punkts).

Konstatējis, ka attiecīgais tiesiskais regulējums var radīt būtisku iejaušanos Hartas 7. un 8. pantā garantētajās pamattiesībās, Tiesas priekšsēdētājs uzskatīja, ka atbilde īsā termiņā faktiski varētu kļūst par iesniedzējtiesas šaubas par šo iespējamo iejaušanos un tās attaisnojumu. Turklāt Tiesas priekšsēdētāja ieskatā minētā tiesiskā regulējuma spēkā esamības termiņš, ņemot vērā sadarbības garu, kas raksturīgs attiecībām starp dalībvalstu tiesām un Tiesu, arī pamatoja steidzamas atbildes nepieciešamību (10.–12. punkts). Šo iemeslu dēļ Tiesas priekšsēdētājs nolēma lietai piemērot PPNT.

1.4. Nopietnu videi nodarītu kaitējumu risks

49 [2016. gada 21. decembra spriedums *Tele2 Sverige* un *Watson* u.c. \(C-203/15 un C-698/15, EU:C:2016:970\)](#) tika aplūkots 2016. gada ziņojumā, 62. lpp.

50 *Data Retention and Investigatory Powers Act 2014* (2014. gada Likums par datu saglabāšanu un izmeklēšanas pilnvarām).

51 [Spriedums, 2014. gada 8. aprīlis \(C-293/12 un C-594/12, EU:C:2014:238\)](#).

52 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2006/24/EK (2006. gada 15. marts) par tādu datu saglabāšanu, kurus iegūst vai apstrādā saistībā ar publiski pieejamu elektronisko komunikāciju pakalpojumu sniegšanu vai publiski pieejamu komunikāciju tīklu nodrošināšanu, un par grozījumiem Direktīvā 2002/58/EK (OV 2006, L 105, 54. lpp.).

53 [Spriedums, 2014. gada 8. aprīlis \(C-293/12 un C-594/12, EU:C:2014:238\)](#).

54 [Spriedums, 2014. gada 8. aprīlis \(C-293/12 un C-594/12, EU:C:2014:238\)](#).

[2016. gada 13. aprīļa rīkojums Pesce u.c. \(C-78/16 un C-79/16, nav publicēts, EU:C:2016:251\)](#)⁵⁵

Lai novērstu *Xylella fastidiosa* baktērijas izplatīšanos, Servizio Agricoltura della Regione Puglia (Apūlijas reģiona lauksaimniecības dienests, Itālija) pieprasīja vairākiem lauksaimniecības fondu īpašniekiem izcirst viņiem piederošā lauksaimniecības zemē augošus olīvkokus, kas tika uzskatīti par inficētiem ar šo baktēriju, kā arī visus saimniekaugus, kuri atrodas 100 metru rādiusā ap šiem olīvkokiem. Tad minētie īpašnieki cēla prasības atcelt šos augu aizvākšanas lēmumus, pamatojoties uz to, ka Īstenošanas lēmums 2015/789⁵⁶, uz kā šie lēmumi tika balstīti, ir pretrunā samērīguma un piesardzības principiem un nav pienācīgi pamatots.

Šajos apstākļos Tribunale amministrativo regionale per il Lazio (Lacio Reģionālā administratīvā tiesa, Itālija), kurā bija iesniegtas šīs prasības, nolēma uz laiku pārtraukt apstrīdēto valsts pasākumu veikšanu un uzdot Tiesai jautājumu par Īstenošanas lēmuma 2015/789 atbilstību Savienības tiesībām.

Šī tiesa arī lūdza lūgumam sniegt prejudiciālu nolēmumu piemērot PPNT. Lai pamatotu šo lūgumu, tā uzsvēra, cik nopietnas sekas varētu rasties, ja tiktu izpildīti lēmumi par augu aizvākšanu, ne tikai runājot par prasītājiem pamatlietā nodarīto kaitējumu, bet arī par negatīvo ietekmi uz ainavas viengabalainību, saimniecisko darbību, gruntsūdeņu kvalitāti, pārtikas ķēdi, kā arī uz sabiedrības veselību. Tāpat šie lēmumi nevarot tikt kvalificēti kā pagaidu lēmumi, jo tiem esot galīga un neatgriezeniska ietekme uz attiecīgo augu ekosistēmu (8. punkts).

Tiesas priekšsēdētājs apmierināja PPNT pieteikumu. Šajā ziņā viņš konstatēja, pirmkārt, ka lēmumu par attiecīgo augu aizvākšanu izpildes apturēšanas pagarināšana varētu veicināt *Xylella* baktērijas izplatīšanos Savienībā un, otrkārt, ka šo lēmumu īstenošana varētu atstāt nelabojamas sekas uz ekosistēmu un radīt neatgriezenisku kaitējumu prasītājiem (9. punkts).

[2017. gada 11. oktobra rīkojums Komisija/Polija \(C-441/17, nav publicēts, EU:C:2017:794\)](#)

Komisija lūdza Tiesu konstatēt, ka, ņemot vērā meža apsaimniekošanas darbības, ko paredzēts veikt Belovežas gāršā ("Puszczą Białowieską"), kas ir viens no Eiropā vislabāk saglabātajiem dabiskajiem mežiem un kura ir iekļauta Apvienoto Nāciju Izglītības, zinātnes un kultūras organizācijas (Unesco) Pasaules mantojuma sarakstā, Polijas Republika nav izpildījusi noteiktus pienākumus, kas tai ir uzlikti ar Direktīvu 92/43⁵⁷ (dēvēta par "Dzīvotņu direktīvu") un Direktīvu 2009/147⁵⁸ (dēvēta par "Putnu direktīvu"). Precīzāk, atsaucoties uz kaitēkļa (egļu astoņzobu mizgrauzis) izplatīšanos, Minister Środowiska (vides ministrs, Polija) ir apstiprinājis meža apsaimniekošanas plāna grozījumus, kas ļauj palielināt koksnes izmantošanu, kā arī darbības zonās, kurās līdz tam nenotika jebkāda iejaukšanās. Šajā saistībā ir uzsākta daudzu koku nociršana.

55 [2016. gada 9. jūnija spriedums Pesce u.c. \(C-78/16 un C-79/16, EU:C:2016:428\)](#) tika aplūkots 2016. gada ziņojumā, 27. lpp.

56 Komisijas Īstenošanas lēmums (ES) 2015/789 (2015. gada 18. maijs) par pasākumiem, kas veicami, lai novērstu *Xylella fastidiosa* (Well un Raju) ieviešanu un izplatīšanos Savienībā (OV 2015, L 125, 36. lpp.).

57 Padomes Direktīva 92/43/EEK (1992. gada 21. maijs) par dabisko dzīvotņu, savvaļas floras un faunas aizsardzību (OV 1992, L 206, 7. lpp.).

58 Eiropas Parlamenta un Padomes Direktīva 2009/147/EK (2009. gada 30. novembris) par savvaļas putnu aizsardzību (OV 2010, L 20, 7. lpp.).

Šajā lietā, pirmkārt, Tiesas priekšsēdētājs jau bija pieņēmis Komisijas lūgumu par tās prioritāru izskatīšanu. Otrkārt, piemērojot Tiesas Reglamenta 160. panta 7. punktu, priekšsēdētāja vietnieks Polijas Republikai uzdeva apturēt apstrīdēto meža apsaimniekošanas darbību izpildi, līdz tiks pieņemts galīgais rīkojums Komisijas uzsāktajā pagaidu noregulējuma tiesvedībā⁵⁹. Neraugoties uz to, Tiesas priekšsēdētājs arī pēc savas ierosmes nolēma piemērot paātrināto tiesvedību. Šajā ziņā viņš konstatēja, ka strīds starp Komisiju un Polijas Republiku norāda uz to, ka pastāv nenovēršami un iespējami nopietni draudi videi. Proti, pirmkārt, Polijas Republikas ieskatā minēto meža apsaimniekošanas darbību apturēšanas pagarināšana varētu veicināt kaitēkļa izplatību, kā rezultātā Belovežas gāršas ekosistēma tiktu ļoti negatīvi ietekmēta, un līdz ar to izraisītu kaitējumu videi, kas varētu radīt tiešu apdraudējumu cilvēku dzīvībai un veselībai. Otrkārt, Komisijas ieskatā šo darbību īstenošana varētu radīt neatgriezeniskas sekas attiecībā uz dabiskajām dzīvotnēm un dzīvnieku sugām, uz kurām attiecas "Dzīvotņu" direktīva un "Putnu" direktīva un kuru aizsardzībai tikusi noteikta *Natura 2000* teritorija *Puszcza Białowieska*. Šajos apstākļos Tiesas priekšsēdētājs uzskatīja, ka atbilde īsā termiņā attiecībā uz šo meža apsaimniekošanas darbību atbilstību Savienības tiesībām varētu mazināt riskus, ko varētu izraisīt gan šādu darbību apturēšanas pagarināšana, gan to īstenošana (12.–14. punkts).

2. Mijiedarbība starp paātrināto tiesvedību prasības par valsts pienākumu neizpildi ietvaros un pagaidu pasākumiem, kas noteikti pagaidu noregulējuma tiesvedībā

[2017. gada 11. oktobra rīkojums Komisija/Polija \(C-441/17, nav publicēts, EU:C:2017:794\)](#)

Kā minēts iepriekš⁶⁰, Komisija cēla prasību par valsts pienākumu neizpildi pret Polijas Republiku, kuras mērķis bija konstatēt, ka Polijas Republika nav izpildījusi pienākumus, kas tai uzlikti ar "Dzīvotņu" direktīvu un "Putnu" direktīvu. Šajā ziņā Komisija atbilstoši LESD 279. pantam un Tiesas Reglamenta 160. panta 2. punktam iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu nolūkā noteikt pagaidu pasākumus, gaidot Tiesas spriedumu pēc būtības.

Saskaņā ar minētā Tiesas Reglamenta 160. panta 7. punktu Komisija arī lūdza šos pagaidu pasākumus noteikt, vēl pirms Polijas Republika ir iesniegusi savus apsvērumus, jo pastāvēja risks, ka tiks nodarīts būtisks un neatgriezenisks kaitējums *Natura 2000* teritorijas *Puszcza Białowieska* dzīvotnēm un viengabalainībai. Tiesas priekšsēdētāja vietnieks apmierināja šo lūgumu un uzdeva Polijas Republikai apturēt attiecīgo meža apsaimniekošanas darbību veikšanu, izņemot sabiedrības drošības apdraudējuma gadījumā, līdz tiks pasludināts rīkojums par pagaidu noregulējuma tiesvedības izbeigšanu ([rīkojums, 2017. gada 27. jūlijs, Komisija/Polija, C-441/17 R, nav publicēts, EU:C:2017:622](#)).

Runājot par mijiedarbību starp pieteikumu par pagaidu noregulējumu un paātrināto tiesvedību, ko pēc savas ierosmes piemēroja Tiesas priekšsēdētājs, viņš norādīja, ka, lai gan ir taisnība, ka Tiesa turpina izskatīt pieteikumu par pagaidu noregulējumu, tomēr tā un paātrinātās tiesvedības priekšmets un piemērošanas nosacījumi nav identiski. Taču šajā lietā, neskarot rīkojumu par pagaidu noregulējuma tiesvedības izbeigšanu, ir jākonstatē, ka paātrinātās tiesvedības

59 Skat. tālāk šī tematiskā pārskata II daļas "Paātrinātā tiesvedība" rubriku "2. Mijiedarbība starp paātrināto tiesvedību prasības par valsts pienākumu neizpildi ietvaros un pagaidu pasākumiem, kas noteikti pagaidu noregulējuma tiesvedībā".

60 Skat. iepriekš šī tematiskā pārskata II daļas "Paātrinātā tiesvedība" rubrikā "1.4. Nopietnu videi nodarītu kaitējumu risks".

piemērošana ir pamatota ar šīs lietas būtību (iepriekš rubrikā "1.4. Nopietnu videi nodarītu kaitējumu risks" minēto iemeslu dēļ) (15. un 16. punkts).

[2018. gada 15. novembra rīkojums Komisija/Polija \(C-619/18, EU:C:2018:910\)](#)

Kā tika minēts iepriekš⁶¹, Komisija pret Polijas Republiku cēla prasību par valsts pienākumu neizpildi ar mērķi konstatēt, ka, pieņemot neseno likumu par *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa, Polija), tā nav izpildījusi LES 19. panta 1. punkta otrajā daļā un Hartas 47. pantā paredzētos pienākumus. Šajā ietvarā Komisija iesniedza pieteikumu par pagaidu noregulējumu saskaņā ar LESD 279. pantu un Tiesas Reglamenta 160. panta 2. punktu pagaidu pasākumu noteikšanai, gaidot Tiesas spriedumu pēc būtības.

Turklāt saskaņā ar Tiesas Reglamenta 160. panta 7. punktu Komisija arī lūdza Savienības tiesību piemērošanas kontekstā, ņemot vērā efektīvas tiesību aizsardzības principu, noteikt šos pagaidu pasākumus pirms Polijas apsvērumu iesniegšanas, jo pastāvēja tūlītējs risks, ka varētu notikt būtisks un neatgriezenisks kaitējums. Tiesas priekšsēdētāja vietniece šo lūgumu apmierināja. Tādējādi viņa uzdeva Polijas Republikai nekavējoties un līdz brīdim, kad tiks pasludināts rīkojums par pagaidu noregulējuma tiesvedības izbeigšanu, pirmkārt, apturēt konkrētu Likuma par *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) normu piemērošanu; otrkārt, veikt jebkādus vajadzīgos pasākumus, lai nodrošinātu, ka *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa) tiesneši, uz kuriem attiecas minētie noteikumi, varētu pildīt savus pienākumus savos amatos ar tādu pašu statusu un nodarbinātības tiesībām un nosacījumiem, kādi tiem bijuši pirms šā likuma stāšanās spēkā; treškārt, atturēties no jebkādam darbībām, kas saistītas ar tiesnešu iecelšanu *Sąd Najwyższy* (Augstākā tiesa), kā arī no jebkādiem citiem pasākumiem, kas saistīti ar jauna minētās tiesas pirmā priekšsēdētāja iecelšanu vai ar tās personas noteikšanu, kas ir pilnvarota vadīt minēto tiesu tās esošā pirmā priekšsēdētāja vietā; ceturtkārt, katru mēnesi paziņot Komisijai par visiem pasākumiem, ko tā veiks, lai izpildītu šo rīkojumu ([rīkojums, 2018. gada 19. oktobris, Komisija/Polija, C-619/18 R, nav publicēts, EU:C:2018:852](#)).

Runājot par mijiedarbību starp pagaidu noregulējuma pieteikumu un paātrinātās tiesvedības pieteikumu, ko pēc savas ierosmes piemēroja Tiesas priekšsēdētājs, viņš konstatēja, ka, lai arī Tiesa joprojām turpina izskatīt pieteikumu par pagaidu noregulējumu, Tiesas priekšsēdētāja vietniece ir noteikusi Komisijas pieprasītos pagaidu pasākumus, kuri ir spēkā līdz brīdim, kad tiks pasludināts rīkojums par pagaidu noregulējuma tiesvedības izbeigšanu. Tādējādi Tiesas priekšsēdētājs norādīja, ka, ja Tiesa nākotnē izdodamā rīkojumā nolemtu saglabāt pagaidu pasākumus, kas tika noteikti, šo rīkojumu gaidot, Polijas Republikas pašas interesēs būtu pēc iespējas ātrāk pabeigt tiesvedību pēc būtības šajā lietā, lai tiktu izbeigti minētie pasākumi, un panākt to, lai galīgi tiktu izskatīti šajā lietā izvirzītie jautājumi. Turklāt Tiesas priekšsēdētājs uzsvēra, ka pagaidu noregulējuma tiesvedības un paātrinātās tiesvedības priekšmets un piemērošanas nosacījumi nekādā ziņā nav identiski. Taču šajā lietā, neskarot to, kādi nolēmumi tiks pieņemti rīkojumā par pagaidu noregulējuma tiesvedības izbeigšanu, ir jākonstatē, ka paātrinātās tiesvedības piemērošana ir pamatota ar šīs lietas būtību (iepriekš rubrikā

61 Skat. iepriekš šī tematiskā pārskata II daļas "Paātrinātā tiesvedība" rubrikā "1.2. Juridiskās nenoteiktības, kas ir lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumupriekšmets, īpašais smagums".

“1.2. Juridiskās nenoteiktības, kas ir lūguma sniegt prejudiciālu nolēmumu priekšmets, īpašais smagums” minēto iemeslu dēļ) (26. un 28. punkts).